

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Daň z příjmů fyzických osob ve vybraných zemích Evropské unie

Personal Income Tax in Selected Countries of the European Union

Student: **Bc. Nikola Adamczyková**

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.**

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Nikola Adamczyková**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**
Téma: **Daň z příjmů fyzických osob ve vybraných zemích Evropské unie**
Personal Income Tax in Selected Countries of the European Union
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Daň z příjmů fyzických osob v České republice
  3. Daň z příjmů fyzických osob ve vybraných zemích Evropské unie
  4. Praktická aplikace
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

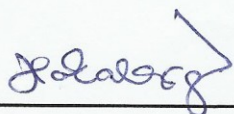
NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7478-626-6.
PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2015*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 1056 s. ISBN 978-80-7263-943-4.
ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

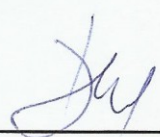
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Yvetta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

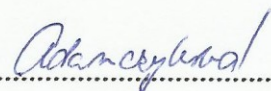

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, kromě příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5 a 6, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 22. dubna 2016

.....

Nikola Adamczyková

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE.....	7
2.1 VLASTNOSTI A FUNKCE DANÍ	7
2.2 DAŇOVÁ SOUSTAVA V ČESKÉ REPUBLICE.....	8
2.3 POPLATNÍCI DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	10
2.4 PŘEDMĚT DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	10
2.4.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně.....	11
2.4.2 Příjmy osvobozené od daně.....	11
2.5 ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	13
2.5.1 Dílčí základ daně ze závislé činnosti.....	15
2.5.2 Dílčí základ daně ze samostatné činnosti	17
2.5.3 Dílčí základ daně z kapitálového majetku.....	19
2.5.4 Dílčí základ daně z nájmu.....	21
2.5.5 Dílčí základ daně z ostatních příjmů.....	21
2.6 NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ	22
2.7 POLOŽKY ODČITATELNÉ OD ZÁKLADU DANĚ	24
2.8 SLEVY NA DANI.....	24
2.9 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ NA DĚTI	26
2.10 SOLIDÁRNÍ ZVÝŠENÍ DANĚ	27
2.11 SAZBA DANĚ, ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ A DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ.....	27
3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU.....	29
3.1 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE SLOVENSKÉ REPUBLICE	29
3.1.1 Daňová soustava Slovenské republiky	29
3.1.2 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice	31
3.1.3 Předmět daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice	31
3.1.4 Základ daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice.....	33
3.1.5 Dílčí základ daně ze závislé činnosti.....	33
3.1.6 Dílčí základ daně z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu.....	36
3.1.7 Dílčí základ daně z kapitálového majetku.....	39
3.1.8 Dílčí základ daně z ostatních příjmů.....	39
3.1.9 Nezdánitelné části základu daně	40
3.1.10 Daňový bonus.....	43
3.1.11 Sazba daně, zdaňovací období a daňové přiznání	43
3.2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V NĚMECKU	45
3.2.1 Daňová soustava Německa	45
3.2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob v Německu	48
3.2.3 Odpočty ze základu daně.....	50

3.2.4 Sazba daně, zdaňovací období a daňové přiznání	50
3.2.5 Odvody pojistného v Německu	52
4 PRAKTICKÁ APLIKACE	54
4.1 VÝPOČTY DANĚ, ČISTÉ MZDY A EFEKTIVNÍ SAZBY DANĚ	54
4.1.1 Česká republika	55
4.1.2 Slovenská republika	56
4.1.3 Německo	57
4.2 ZDANĚNÍ JEDNOTLIVÝCH HRUBÝCH MEZD V ČR, SR A V NĚMECKU	59
4.2.1 Česká republika	60
4.2.2 Slovenská republika	64
4.2.3 Německo	65
4.2.4 Srovnání zdanění příjmů v ČR, SR a Německu	67
5 ZÁVĚR.....	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
SEZNAM ZKRATEK.....	75
SEZNAM TABULEK	
SEZNAM SCHÉMAT	
SEZNAM GRAFŮ	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	
PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Tématem této diplomové práce je daň z příjmů fyzických osob ve vybraných zemích Evropské unie. Daň z příjmů fyzických osob jsou povinny odvádět všechny fyzické osoby, které mají zdanitelné příjmy, nejčastěji se jedná o příjmy ze zaměstnání a příjmy z podnikání. Ke zdanitelným příjmům se řadí ale také například přijaté výživné nebo výhry v loteriích. Daň z příjmů je tedy oblastí, která se týká téměř každého z nás, proto je důležitá alespoň základní orientace v této problematice. Jelikož všichni usilujeme o co nejvyšší disponibilní důchod a odváděné daně z našich příjmů tvoří nezanedbatelnou část, je logické, že se snažíme snížit svou daňovou povinnost na minimum. Je dobré mít alespoň obecné povědomí o zákonné úpravě daně z příjmů fyzických osob, která se v každé zemi trochu odlišuje, všeobecně ale platí podobný postup. Od veškerých příjmů poplatníka se vyčlení příjmy, které nejsou předmětem daně a které jsou od daně osvobozeny, zůstane nám tedy zdanitelný příjem. Zdanitelný příjem lze snížit o nezdánitelné části základu daně a o odčitatelné položky od základu daně (například daňovou ztrátu), z výsledku poté vypočítáme daň z příjmů vynásobením daňovou sazbou. Od daně je pak dále ještě možnost odečíst určité daňové slevy nebo daňová zvýhodnění, výsledkem je pak už výsledná daňová povinnost.

Daň z příjmů fyzických osob se odvádí finančnímu úřadu, potažmo státu, a to na základě daňového přiznání anebo prostřednictvím mzdy, je-li fyzická osoba zaměstnancem. Daně z příjmů jsou velmi důležitým příjmem státního rozpočtu, po dani z přidané hodnoty (DPH) jsou druhým největším příjmem veřejného rozpočtu.

Diplomová práce je zaměřena na daň z příjmů fyzických osob ve třech evropských zemích, jedná se o Českou republiku, Slovenskou republiku a Německo. Komparace České republiky se Slovenskem se nabízí a je přirozená, protože tyto dva státy tvořily po dlouhou dobu až do roku 1993 jeden stát a mají k sobě v mnoha ohledech velmi blízko. Daňové soustavy si jsou velmi podobné, ovšem existují jisté odlišnosti, proto je zajímavé podívat se podrobněji na jednotlivé rozdíly. Srovnání České republiky a Slovenska s Německem bylo zvoleno, protože Německo je sousedním státem České republiky a Česká republika s ním často obchoduje, hospodářská situace v Česku je tedy z určité části závislá na německém vývoji hospodářství. Všechny tři země jsou členskými státy Evropské unie. Německo je jedním ze zakládajících členů EU, Česká republika a Slovensko se přidalo roku 2004. Členské státy Evropské unie se snaží o jednotný vnitřní trh, volné obchodování, volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, proto je nezbytná koordinace a harmonizace v oblasti daní. Postupem

času dochází ke sbližování daňových systémů nejen těchto tří zemí, ale všech zemí Evropské unie.

Cílem práce je ve druhé a třetí kapitole charakterizovat a analyzovat daňové systémy České republiky, Slovenské republiky a Německa. Hlubší pozornost bude věnována dani z příjmů fyzických osob. U každého státu budou vymezení poplatníci daně z příjmů FO, bude popsáno, co je a co není předmětem daně, případně co je od daně osvobozeno. V těchto kapitolách budou popsány dílčí základy daně v jednotlivých státech, dále také nezdánitelné části základu daně, odčitatelné položky od základu daně, daňové slevy a zvýhodnění. Na konci analýzy každého státu bude vždy uvedena sazba daně, zdaňovací období a podmínky pro podání daňového přiznání.

Praktická aplikace je obsažena v kapitole čtvrté. Cílem této části práce je aplikovat popsany postup výpočtu daně v předešlých kapitolách na praktických příkladech. Praktická část je zaměřena konkrétně na výpočet čisté mzdy zaměstnanců v ČR, SR a v Německu. Cílem práce je také vypočítat efektivní, tedy skutečné zdanění jednotlivých násobků průměrné mzdy v daných státech. Cílem je také porovnat výsledky výpočtů mezi jednotlivými zeměmi a poukázat na rozdíly ve zdaňování.

V diplomové práci byly použity metody popisu, analýzy, komparace, syntézy a dedukce.

Diplomová práce je zpracována k právnímu stavu 1. 1. 2016.

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE

2.1 Vlastnosti a funkce daní

Daň lze definovat mnoha různými způsoby. Ačkoli v zákonodárství České republiky všeobecná definice daně chybí, v ústavním pořádku existuje povinnost daní platit. Daň je vymezena pouze v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád, jako příjem veřejného rozpočtu, který může mít formu daně, cla, nebo poplatku. Daň lze ovšem nejlépe definovat podle vlastností, které musí mít. Daň je tedy povinná, zákonem předem stanovená platba, která plyne do státního rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová.

Oproti tomu **poplatek** je peněžní částka, která je vybírána za služby poskytované veřejným sektorem. Poplatek je účelový, dobrovolný a nepravidelný. **Clo** lze definovat jako dávku vybíranou státem při přechodu zboží přes celní hranici. (Šíroký, 2015)

Daně patří do skupiny nepřímých nástrojů hospodářské politiky a plní několik základních funkcí:

- funkci fiskální,
- funkci alokační,
- funkci redistribuční,
- funkci stimulační a
- funkci stabilizační.

Primární funkcí je funkce **fiskální**, která znamená schopnost naplnit veřejný rozpočet, a to prostřednictvím odčerpání části příjmů ekonomických subjektů. **Alokační** funkce znamená možnost pomocí daní efektivní umisťování vládních výdajů mezi veřejnou a soukromou spotřebou. Rozdělení bohatství ve společnosti jen na základě tržních mechanismů bývá obvykle nerovnoměrné, a z toho vychází **redistribuční** funkce daní, kdy dochází k přerozdělování důchodů od bohatších skupin obyvatel k chudší skupině, a to prostřednictvím transferových plateb. Transferové platby jsou jednostranné výdaje státního rozpočtu směřující k jiným subjektům, jedná se například o starobní důchody či nemocenské dávky. Protože daně jsou vnímány především v negativním smyslu, většina ekonomických subjektů usiluje o co největší omezení daňové povinnosti. Příkladem daňové úspory může být

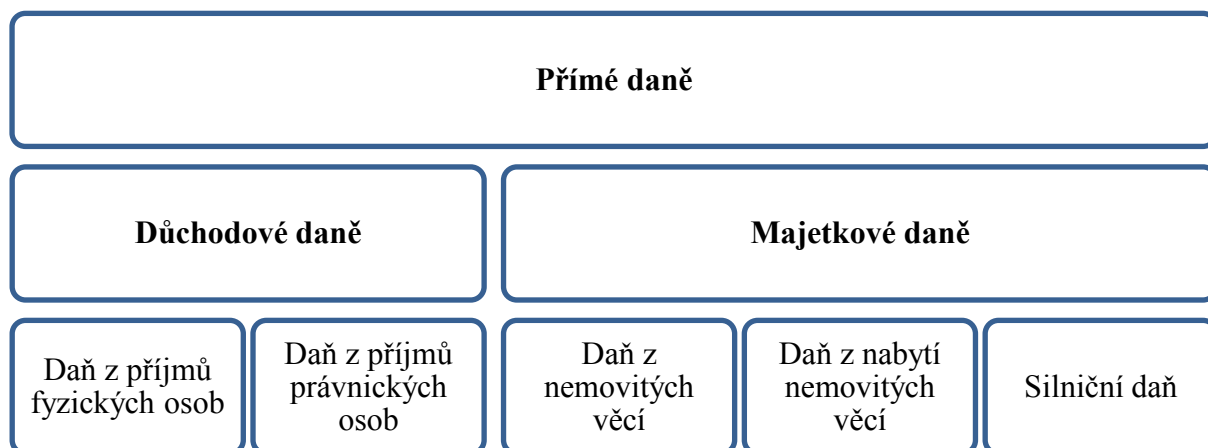
možnost snížení základu daně z příjmů o ztrátu z podnikání. Stát tímto způsobem snižuje podnikatelské riziko a podporuje podnikání. Toto byl příklad pozitivní **stimulační** funkce daní, ovšem existuje také možnost negativní stimulace, kdy se jedná především o vysoké zdanění alkoholických nápojů a cigaret, čímž chce stát regulovat jejich spotřebu a také chránit zdraví spotřebitelů. **Stabilizační** funkce daní slouží ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice.

2.2 Daňová soustava v České republice

Daně se dělí do dvou základních skupin na přímé a nepřímé. Hlavním znakem **přímých daní** je to, že lze přesně specifikovat osobu, která bude daň platit. Plátce těchto daní je zároveň poplatníkem. Daň se vyměřuje na základě jeho příjmu nebo majetku, z toho také vyplývá další dělení přímých daní na důchodové (neboli příjmové) a majetkové. Daně z příjmů se dále rozdělují na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Mezi majetkové daně řadíme daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a daň silniční. Celé rozdělení přímých daní přehledně zobrazuje následující **Schéma 2.1**.

Do konce roku 2013 patřila mezi majetkové daně také daň dědická a darovací. Od 1. 1. 2014 však byly tyto daně jako samostatné zrušeny. Příjmy z dědictví jsou od daně osvobozeny a bezúplatná plnění (dary) jsou nyní předmětem daně z příjmů.

Schéma 2.1 Rozdělení přímých daní

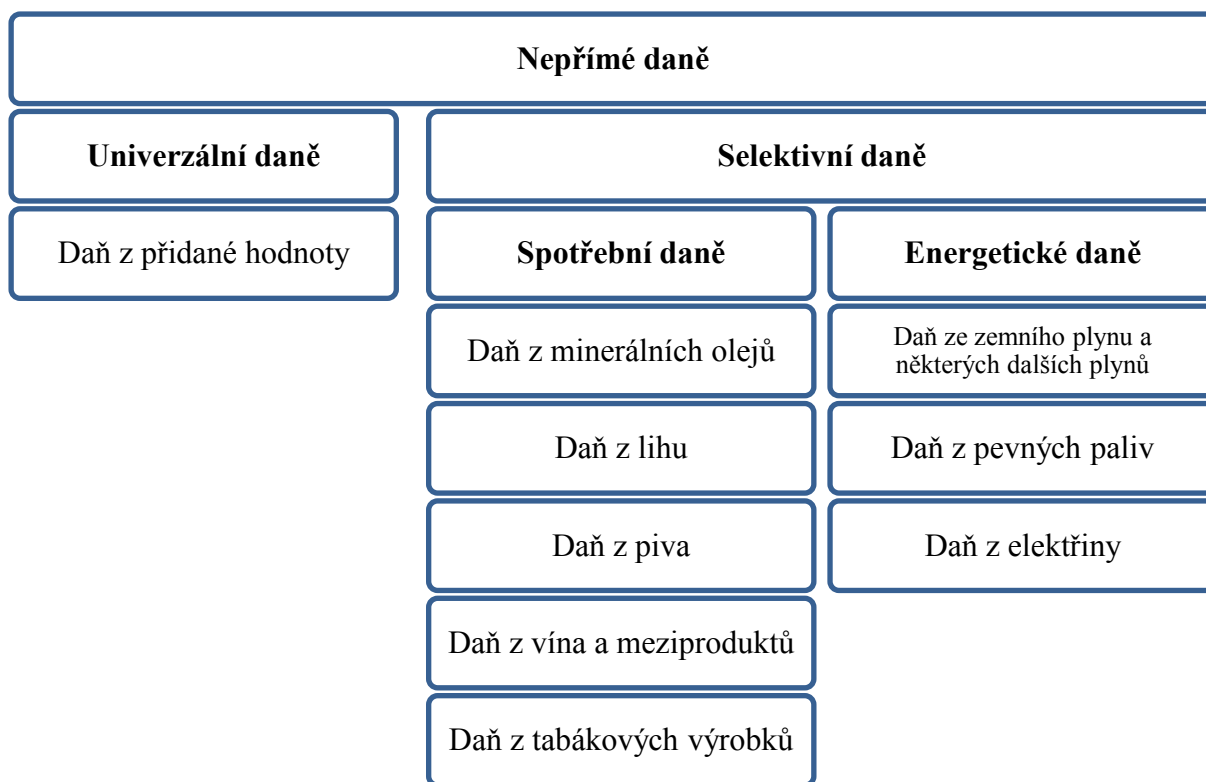

Zdroj: vlastní zpracování

Druhou skupinou jsou **nepřímé daně**, které se od přímých daní odlišují tím, že neznáme osobu, která bude v konečném důsledku nést daňové břemeno. Neznáme tedy poplatníka daně, známe pouze plátce daně, což je tedy osoba, která konkrétní nepřímou daň odvede státu. Nepřímé daně jsou daně ze spotřeby. Částka daně je totiž zahrnuta jako přírážka v ceně zboží nebo služeb nakupovaných spotřebitelem, který ji hradí až v případě své spotřeby obchodníkovi. Spotřebitel je tedy poplatník, obchodník je plátce daně.

Nepřímé daně lze rozdělit na univerzální a selektivní. Pod univerzální nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty (DHP). Pod selektivní nepřímé daně řadíme spotřební daně, které zahrnují daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků. Pod selektivní daně spadají také energetické daně, které lze nalézt i pod pojmem ekologické daně. K energetickým daním patří daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Následující **Schéma 2.2** zobrazuje rozdělení nepřímých daní.

Schéma 2.2 Rozdělení nepřímých daní

Zdroj: vlastní zpracování

2.3 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Tato diplomová práce je zaměřena na část přímých důchodových daní a přesněji na daň z příjmů fyzických osob. Veškerá zákonná ustanovení najdeme v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP). Podívejme se tedy nejprve na to, kdo je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob.

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou všechny **fyzické osoby**. Dělíme je do dvou skupin na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. **Daňoví rezidenti** mají neomezenou daňovou povinnost, znamená to tedy, že daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňový rezident je osoba, která má na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje. Slovní ustanovení „obvykle zdržuje“ zahrnuje v součtu celkem 183 dní v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo rozděleně v několika obdobích. Do doby 183 dní se započítává každý započatý den pobytu. **Daňoví nerezidenti** jsou poplatníci s omezenou daňovou povinností, povinnost platit daň se tedy vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

2.4 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou veškeré příjmy fyzických osob, které zvyšují majetek poplatníka. Tyto příjmy mohou být jak peněžní, tak i nepeněžní, které se zpravidla oceňují podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku. Z hlediska uplatňování různých daňových režimů a technik výběru daně jsou příjmy rozděleny do 5 následujících skupin, které jsou často nazývány také jako **dílčí základy daně**:

- a) příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- b) příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- c) příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- d) příjmy z nájmu (§ 9),
- e) ostatní příjmy (§ 10).

2.4.1 Příjmy vyňaté z předmětu daně

Některé druhy příjmů dani z příjmů fyzických osob vůbec nepodléhají. Jsou podrobně rozepsány v § 3 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jedná se například o:

- příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů,
- úvěry nebo zápůjčky,
- příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání společného jmění manželů,
- příjem plynoucí daňovému rezidentovi, který vypomáhá s domácími pracemi v zahraničí, nebo daňovému nerezidentovi, který vypomáhá s domácími pracemi v České republice, a to za stravu a ubytování, jde-li o příjem k uspokojování základních sociálních, kulturních nebo vzdělávacích potřeb; zde se jedná o au-pair,
- příjem z vypořádání spoluvlastnictví rozdělením věci podle velikosti spoluvlastnických podílů,
- částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny,
- příjem plynoucí z titulu odškodnění přiznaného mezinárodním soudním orgánem.

2.4.2 Příjmy osvobozené od daně

Existuje mnoho příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, ale jsou od daně osvobozeny. Toto osvobození se týká více než 50 druhů příjmů, veškerý výčet osvobozených příjmů nalezneme v § 4 ZDP. Mnoho takovýchto příjmů je osvobozeno jednoznačně bez specifických podmínek, ovšem vyskytuje se zde také velké množství příjmů, které jsou osvobozeny pouze za splnění jedné nebo více podmínek. Vančurová, Láchová (2014) vymezuje několik nejdůležitějších skupin osvobozených příjmů:

- důchody a sociální transfery,
- příjmy z prodeje majetku,
- náhrady škody a pojistná plnění s výjimkami,
- některé výhry,
- bezúplatné příjmy.

Důchody a sociální transfery

Tato skupina osvobozených příjmů je objemově nejvýznamnější a zahrnuje především dávky poskytované z veřejného rozpočtu. Jedná se o dávky nebo služby ze systému sociálního zabezpečení, který zahrnuje dávky důchodového pojištění, nemocenského pojištění a plnění z uplatnění nástrojů státní politiky zaměstnanosti. Dále tato skupina zahrnuje také plnění z veřejného zdravotního pojištění nebo peněžní pomoci obětem trestné činnosti. Největší částí se na rozpočtových výdajích rozhodně podílí pravidelně vyplácené důchody, zejména starobní a invalidní. V tomto případě zde existuje podmínka, kdy od daně je osvobozen příjem z důchodu maximálně ve výši 36násobku minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku zdaňovacího období. Pro rok 2016 to znamená částku ve výši 356 400 Kč ($9\,900 \text{ Kč} \times 36$).

Dále jsou v této skupině obsaženy dávky z oblasti státní sociální podpory, kde patří přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné a dávky péčovské péče (s výjimkou odměny pěstouna). Další oblastí je systém sociální pomoci, ke kterému se vztahují sociální dávky vyplácené v rámci systému pomoci v hmotné nouzi a patří zde příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Osvobozeny jsou také příjmy v podobě stipendií, podpory nebo příspěvku z prostředků fundace, spolku nebo odborové organizace.

Příjmy z prodeje majetku

Nejčastěji se setkáváme s příjmem z prodeje rodinného domu. Tento příjem je osvobozen za podmínek, kdy prodávající v něm měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Tato doba může být i kratší, ovšem v takovém případě je příjem osvobozen pouze, jestliže prodávající použije získané prostředky na uspokojení bytové potřeby. Nemovitost nesmí být používána k podnikání, tj. nesmí být vložena do obchodního majetku.

Jedná-li se o movitý majetek, jsou příjmy z prodeje takového majetku osvobozeny s několika následujícími podmínkami:

- nesmí se jednat o prodej cenného papíru,
- v případě motorového vozidla, letadla nebo lodě musí být doba mezi jejich nabytím a prodejem delší než 1 rok a

- majetek nesmí být zahrnut v době prodeje a v období 5 let před prodejem do obchodního majetku.

Náhrady škody a pojistná plnění s výjimkami

Náhrada škody je velmi specifický druh příjmu, protože nezvyšuje majetek poplatníka v pravém slova smyslu, ale většinou pouze nahrazuje majetkovou nebo nemajetkovou újmu. Proto je většina náhrad škod od daně osvobozena. Samozřejmě i zde existuje mnoho výjimek ze základního pravidla. Osvobození se tedy nevztahuje:

- na náhradu za ztrátu příjmu,
- na náhradu za škodu způsobenou na obchodním majetku,
- na náhradu za škodu způsobenou na majetku sloužící k nájmu,
- na plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti se samostatnou výdělečnou činností poplatníka.

Některé výhry

Osvobozeny jsou ceny z veřejné soutěže a podobné ceny ze zahraničí, pokud jsou v plné výši darovány příjemcem na účely uvedené v § 15 odst. 1, například pokud je cena poskytnuta fyzické osobě, která provozuje školské zařízení. Dále jsou osvobozeny ocenění v oblasti kultury, ceny z reklamní soutěže, nebo ceny ze sportovní soutěže, pokud poplatníkovým podnikáním není sportovní činnost, a to v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč.

Bezúplatné příjmy

Bezúplatný příjem zahrnuje příjmy z titulu darů, dědictví a obecně veškerý bezúplatný majetkový prospěch. Vančurová, Láchová (2014)

2.5 Základ daně z příjmů fyzických osob

Základem daně z příjmů fyzických osob je součet dílčích základů daně podle § 6 až 10. Otázkou může být, proč je nutné, aby základní typy příjmů tvořily dílčí základy daně. Je to z toho důvodu, že zákon se snaží postihnout daní pouze disponibilní důchod, tedy takový, který poplatníkovi zůstane k jeho využití. K výpočtu disponibilního důchodu je nutné od

příjmů odečíst výdaje. Pravidla pro uplatňování výdajů nelze stanovit obecně pro všechny typy příjmů, proto je nutné tyto příjmy dělit do již výše zmíněných dílčích základů daně. Musí se jednat o výdaje, které byly prokazatelně vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení jednotlivých příjmů. Všechny dílčí základy daně jsou přehledně zobrazeny v následujícím **Schématu 2.3**, navíc s poznámkou, jaké výše mohou dosáhnout.

Schéma 2.3 Dílčí základy daně

Příjmy ze závislé činnosti
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= Dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 6)
<i>* dosahuje pouze kladné výše</i>
Příjmy ze samostatné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= Dílčí základ daně ze samostatné činnosti (§ 7)
<i>* dosahuje kladné, záporné nebo nulové výše</i>
Příjmy z kapitálového majetku
= Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 8)
<i>* dosahuje pouze kladné výše</i>
Příjmy z nájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= Dílčí základ daně z nájmu (§ 9)
<i>* dosahuje kladné, záporné nebo nulové výše</i>
Ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmů (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmů)
= Dílčí základ daně z ostatních příjmů (§ 10)
<i>* dosahuje kladné nebo nulové výše</i>

Zdroj: vlastní zpracování z údajů v knize: VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2014. 12. aktualiz. vyd. V Praze: Vox, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

Postup výpočtu

V případě, že poplatníkovi plyne ve zdaňovacím období souběžně více druhů příjmů (§ 6 až § 10) a všechny z nich dosahují kladné výše, pak se jednoduše provede součet všech těchto příjmů a základem daně se stává tento součet. Pakliže ale dílčí základ daně (DZD) § 7 nebo DZD § 9 dosahuje záporné výše, vzniká daňová ztráta. Základem daně se pak stává pouze DZD podle § 6. Platí zde pravidlo, že základ daně z příjmů fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti.

Daňová ztráta

Paragraf 34 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, umožňuje daňovou ztrátu vzniklou v DZD § 7 nebo DZD § 9 odečíst od úhrnu DZD § 7 až 10, a to v **následujících 5 zdaňovacích obdobích** následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje. Daňová ztráta je jedna z položek odčitatelných od základu daně. Poplatník může daňovou ztrátu uplatnit v jediném zdaňovacím období nebo po libovolných částech v těch zdaňovacích obdobích (maximálně ale do 5 let), ve kterých je to pro poplatníka nejvýhodnější při optimalizaci základu daně. Možnost odpočtu daňové ztráty je způsob, jak se stát snaží podporovat podnikání. Tato podpora znamená, že se stát touto formou podílí na uhrazení poplatníkovy ztráty a omezuje tak podnikatelské riziko. Této výhody nelze využít, jedná-li se o obecně prospěšnou společnost, s výjimkou vysokých škol a poskytovatelů zdravotních služeb.

2.5.1 Dílčí základ daně ze závislé činnosti

Dílčí základ daně ze závislé činnosti tvoří nejdůležitější DZD z hlediska daňového výnosu, protože se týká největšího počtu poplatníků – jednoduše zaměstnanců v pracovněprávním poměru. Nejenže u tohoto dílčího základu daně nelze v současné době v České republice využít žádné výdaje, ale navíc se příjem zvyšuje i to, co příjmem není, tj. o sociální pojistné, které je za zaměstnance povinen hradit zaměstnavatel. Jak uvádí Vančurová, Láchová (2014) ve své publikaci, více než čtyři pětiny výnosu daně z příjmů fyzických osob připadají na zálohy na daň sražené z příjmů ze závislé činnosti.

Za příjem ze závislé činnosti je považován v nejčastějších případech příjem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského a obdobného

poměru, v němž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu (zaměstnavatele) je povinen dbát příkazů plátce, viz § 6 odst. 1 písm. a) ZDP. Stručně řečeno, nejčastěji se zdaňují mzdy a platy. Dále jsou k příjmům ze závislé činnosti řazeny plnění v podobě funkčních požitků. Slovní spojení „funkční požitky“ znamená odměny za výkony funkcí představitelů státní moci (například poslanců a členů vlád) nebo za výkony funkcí v odborových organizacích či zájmových sdruženích. Na úroveň příjmů ze závislé činnosti se staví také příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty komanditní společnosti, dále také odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora.

Poskytnutí motorového vozidla

Je-li zaměstnanci umožněno využívat k pracovním i soukromým účelům zaměstnavatelovo motorové vozidlo, pak se za příjem zaměstnance považuje také částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla.

Příjmy, které nejsou předmětem daně

Mezi příjmy ze závislé činnosti, které nejsou předmětem daně, se řadí například náhrady cestovních výdajů do výše stanovené zvláštním právním předpisem, osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděv a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje nebo náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů, které jsou potřebné pro výkon práce.

Příjmy osvobozené od daně

U příjmů ze závislé činnosti existuje velká řada plnění, která jsou předmětem daně, ale od daně jsou osvobozeny. Jedná se především o nepeněžitá plnění od zaměstnavatele v rámci uspokojování pracovních a sociálních potřeb zaměstnanců. Patří zde například následující:

- nepeněžní plnění vynaložené zaměstnavatelem na odborný rozvoj nebo na rekvalifikaci,
- hodnota stravování a nealkoholických nápojů ke spotřebě na pracovišti,
- nepeněžitá plnění ve formě použití zdravotnických, vzdělávacích nebo rekreačních zařízení (osvobozena částka do výše 20 000 Kč),
- příspěvky na kulturní nebo sportovní akce,

- hodnota přechodného ubytování, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, a pokud obec přechodného ubytování není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště, v maximální výši 3 500 Kč měsíčně,
- osvobození příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření, penzijní pojištění a soukromé životní pojištění, a to v celkovém úhrnu nejvýše 30 000 Kč ročně.

2.5.2 Dílčí základ daně ze samostatné činnosti

Mezi příjmy ze samostatné činnosti patří následující:

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání,
- c) příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,
- e) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví nebo autorských práv s výjimkou, kdy příjem autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů na území České republiky je samostatným základem daně a podléhá srážkové daní za předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce daně (vydavatelství, nakladatelství) nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč, k těmto příjmům se neuplatňují žádné výdaje a zvláštní sazba daně činí 15 %,
- f) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- g) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Co se týká podílu společníka v.o.s. a komplementáře k. s. na zisku, dílčím základem daně se stává poměrná část základu daně (případně daňové ztráty), která odpovídá poměru, jakým se společník nebo komplementář podílí na zisku dané společnosti. V případě podílů se neuplatňují žádné výdaje.

Dílčím základem daně jsou tyto příjmy snížené o **výdaje skutečně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení** s výjimkou příjmů ve formě podílu společníka v.o.s. a komplementáře k. s. na zisku a s výjimkou autorských honorářů. Druhou možností je uplatnění **paušálních výdajů**, a to ve výši:

- a) **80 %** z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; maximálně do částky 1 600 000 Kč,
- b) **60 %** z příjmů ze živnostenského podnikání; maximálně do částky 1 200 000 Kč,
- c) **30 %** z příjmů z nájmu obchodního majetku; maximálně do částky 600 000 Kč,
- d) **40 %** z jiných příjmů ze samostatné činnosti; maximálně do částky 800 000 Kč.

V případě skutečně vynaložených výdajů je poplatník povinen vést účetnictví (pak DZD je upravený hospodářský výsledek) nebo daňovou evidenci, v případě výdajů procentem z příjmů (paušálních výdajů) je poplatník povinen vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek.

Třetí, nejméně častou variantou, je stanovení daně správcem daně **paušální částkou**. O paušální daň lze požádat na finančním úřadě nejpozději do 31. ledna běžného zdaňovacího období. V žádosti poplatník uvede své předpokládané příjmy a předpokládané výdaje. O paušální daň může požádat pouze osoba, která provozuje podnikatelskou činnost bez zaměstnanců, dále osoba, jejíž roční příjmy v posledních 3 letech nepřesáhly 5 000 000 Kč a naposledy poplatník bez spolupracující osoby nebo jestliže o paušální daň požádají společně. Správce daně stanoví paušální daň po projednání s poplatníkem do 15. května. Paušální daň musí být zaplacená nejpozději do 15. prosince a nejmenší možná částka činí 600 Kč za zdaňovací období.

Společné jmění manželů

Věc ve společném jmění manželů používanou v rámci samostatné činnosti vkládá do obchodního majetku pouze jeden z manželů. Výdaje však mohou uplatnit oba dva manželé a to v poměru, v jakém věc využívají při své činnosti. V případě prodeje věci jsou příjmy zdaňovány u toho z manželů, který měl takovou věc zahrnutou v obchodním majetku.

Daňová evidence

Daňová evidence nahrazuje jednoduché účetnictví, které bylo zrušeno v roce 2004. Vést daňovou evidenci mají povinnost ti poplatníci, kteří provozují samostatnou činnost, nevedou účetnictví a chtějí uplatňovat skutečně vynaložené výdaje, tedy podle dokladů, ne paušálními výdaje. Daňová evidence slouží tedy především ke správnému zjištění základu daně a daně z příjmů na rozdíl od účetnictví, které poskytuje mnohem komplexnější pohled na hospodaření podnikatele. Daňová evidence zahrnuje velmi jednoduše pouze peněžní toky,

kteře bezprostředně souvisí s podnikáním, tedy **údaje o příjmech a výdajích**. Ty se běžně zapisují do **deníku příjmů a výdajů**, který je členěn pro potřeby zjištění základu daně z příjmů. Zákonem není stanovena konkrétní forma ani způsob vedení jak daňové evidence, tak ani deníku příjmů a výdajů, musí být dodržen pouze obsah daňové evidence. Ke konci zdaňovacího období se provedou konečné součty příjmů a výdajů a zjistí se částka zdanitelných příjmů a výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů, teoretický nástin zobrazuje **Tabulka 2.1**.

Tabulka 2.1 Členění příjmů a výdajů pro potřeby zjištění základu daně

Příjmy		Výdaje	
Zdanitelné příjmy	Příjmy, které nejsou předmětem daně	Daňově uznatelné výdaje	Daňově neuznatelné výdaje
	Příjmy osvobozené		
Suma příjmů		Suma výdajů	

Zdroj: vlastní zpracování

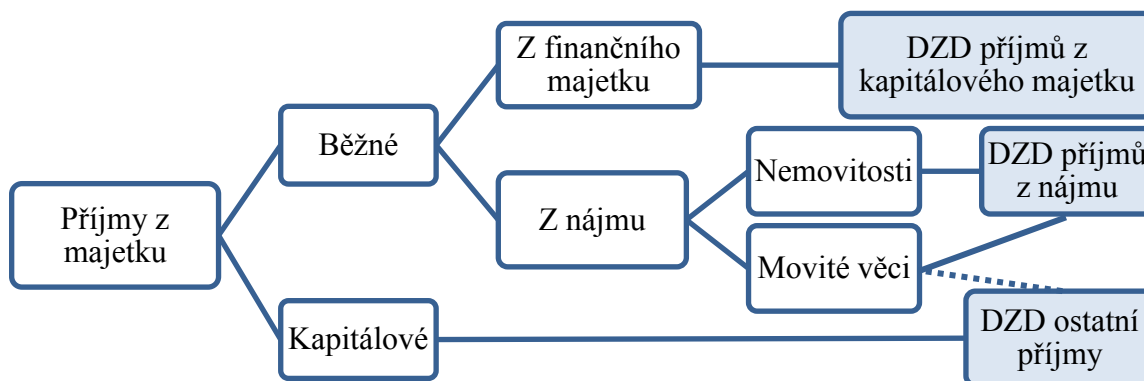
Daňová evidence musí kromě údajů o příjmech a výdajích obsahovat také **údaje o majetku a dlužích**. Tyto údaje poplatník vede na kartě dlouhodobého majetku, kartě zásob, kartě pohledávek a dluhů, případně také na kartě rezerv na opravy hmotného majetku nebo na kartě úvěrů a půjček. Všechny údaje v daňové evidenci musíme mít doložené doklady, které je nutno spolu s evidencí archivovat za všechna zdaňovací období, pro která neuplynula lhůta pro vyměření daně.

Významným rozdílem mezi daňovou evidencí a účetnictvím jsou uplatňované **výdaje/náklady**. V daňové evidenci hovoříme o výdajích, které základ daně ovlivňují až ve chvíli, kdy jsou skutečně reálně vynaloženy. V účetnictví účtujeme o nákladech, které je nutno časově rozlišovat, protože musí být zachována věcná a časová souvislost. Pro ilustraci si uvedeme příklad - výdaj/náklad na nájemné kanceláře k podnikání. Nájemné za leden 2016 bylo zaplacené dopředu, již v prosinci 2015, v daňové evidenci bude tedy spadat do roku 2015. V účetnictví bude ale náklad na nájemné zahrnut až do roku 2016.

2.5.3 Dílčí základ daně z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou ve většině případů jen běžné příjmy z držby finančního majetku, veškeré zdanění příjmů z majetku přehledně zobrazuje následující **Schéma 2.4**.

Schéma 2.4 Zdanění příjmů z majetku

Zdroj: VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2014. 12. aktualiz. vyd. V Praze: Vox, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

Nyní se tedy budeme zabývat dílčím základem daně z příjmů z kapitálového majetku. Převážná většina těchto příjmů tvoří samostatný základ daně, který je zdaněn zvláštní sazbou daně. Tyto příjmy nejsou součástí daňového přiznání. Srážkovou daň odvádí plátce daně v měsíčních intervalech. Příjmy z kapitálového majetku, které nepodléhají srážkové dani, jsou zdaňovány příjemcem příjmu v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických osob a tvoří dílčí základ daně. Není zde možnost uplatnění výdajů, až na výjimky viz písmena e) a f). Mezi příjmy z kapitálového majetku patří zejména následující:

- podíly na zisku obchodních korporací
- úroky z držby cenných papírů,
- podíly na zisku tichého společníka,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z vkladů na běžných účtech, které jsou vedeny nepodnikateli,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, dávky doplňkového penzijního spoření a z penzijního pojištění po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky,
- plnění ze soukromého životního pojištění po snížení o zaplacené pojistné.

2.5.4 Dílčí základ daně z nájmu

Tento dílčí základ daně zahrnuje příjmy z nájmu **nemovitých věcí nebo bytů**, v druhém případě se jedná o příjmy z dlouhodobého nájmu **movitých věcí**. Je-li nájem movitých věcí pouze příležitostný, zdaňuje se jako ostatní příjem (§ 10 ZDP).

Dílčí základ daně se vypočte jako výše uvedený příjem snížený o výdaj vynaložený na jeho dosažení, zajištění a udržení, tedy **skutečný výdaj**. Poplatníci uplatňující skutečné výdaje mají dobrovolnou možnost vést účetnictví, pakliže ale nevedou účetnictví, jsou povinni vést daňovou evidenci. Ta zahrnuje záznamy o příjmech a výdajích dle časového sledu, evidenci hmotného majetku, evidenci o pohledávkách a dluzích, případně také evidenci o tvorbě a použití rezervy na opravy hmotného majetku a mzdové listy.

Poplatník může uplatnit také **paušální výdaj**, podobně jako u příjmů ze samostatné činnosti, v tomto případě tento výdaj dosahuje výše 30 % z příjmů, maximálně do částky 600 000 Kč. Pro uplatnění paušálních výdajů je nutno vést pouze záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s nájmem.

2.5.5 Dílčí základ daně z ostatních příjmů

Příjmy, které nepatří do příjmů ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku ani do příjmů z nájmu, spadají do kategorie ostatních příjmů a patří mezi ně zejména:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, pakliže nejsou provozovány podnikatelem; tyto příjmy jsou osvobozeny od daně do částky v úhrnu 30 000 Kč, pro chovatele včel to znamená osvobození do limitu 60 včelstev,
- příjmy z převodu nemovité věci, cenného papíru a jiné věci,
- příjmy z převodu účasti na s.r.o., komanditisty na k. s. nebo z převodu družstevního podílu,
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně práv autorských,
- přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky, pokud nejsou osvobozeny podle § 4 ZDP,

- podíl člena obchodní korporace s výjimkou společníka v.o.s. a komplementáře k. s., které spadají do příjmů ze samostatné činnosti,
- výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování, pokud nejsou osvobozeny podle zvláštního předpisu
- bezúplatné příjmy (dary), osvobozeny jsou následující:
  1. bezúplatné příjmy od příbuzného v linii přímé a v linii vedlejší,
  2. bezúplatné příjmy od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku bezprostředně před získáním bezúplatného příjmu ve společné domácnosti,
  3. bezúplatné příjmy ve vazně na svěřenecký fond,
  4. bezúplatné příjmy nabyté příležitostně, pokud jejich úhrn od téhož poplatníka nepřevyší částku 15 000 Kč.

Tyto příjmy lze snížit o **prokázané výdaje** nutné na dosažení těchto jednotlivých příjmů. Jednotlivé příjmy a výdaje spolu vždy musí souviset, nelze například od příjmů z jednorázového nájmu osobního automobilu odečíst výdaje z prodeje domácího spotřebiče. Převyšují-li výdaje příjmy, k rozdílům se nepřihlíží, znamená to tedy, že dílčí základ daně z ostatních příjmů může nabýt pouze kladné nebo nulové výše, nikoli záporné. **Paušální výdaj** lze použít pouze u jediného bodu, a to u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství provozované nepodnikatelem (například prodej přebytků z vlastní zahrady), a dosahuje výše 80 % z příjmů. Tento dílčí základ daně je tedy specifický případ, kdy je možná kombinace skutečných a paušálních výdajů.

Výdajem u převodů nemovitých věcí, cenných papírů a jiných věcí je cena, za kterou poplatník danou věc prokazatelně nabyl. Pokud byla věc nabyta bezúplatně, cena bude stanovena znaleckým posudkem. Do výdajů se zahrnují také částky prokazatelně vynaložené na technické zhodnocení, opravy a údržby a též výdaje na uskutečnění prodeje věci.

2.6 Nezdánitelné části základu daně

Po výpočtu jednotlivých dílčích základů daně se všechny dohromady sečtou a tvoří tak výchozí základ daně. Z něho se pak vypočítává vlastní daň. Před vlastním výpočtem daně je ale možno základ daně snížit a vypočítat tak vlastní daňovou povinnost z nižšího základu.

Takovou možnost zprostředkovávají položky skupiny **nezdanitelných částí základu daně a odčitatelné položky od základu daně**. Nejprve se podíváme na nezdanitelné části základu daně, které jsou upraveny v § 15 ZDP. Poplatník musí nárok na tyto položky prokázat vždy potvrzením od příslušné instituce většinou jako přílohu k daňovému přiznání.

Bezúplatná plnění

Bezúplatná plnění, dříve označovaná jako **dary**, jsou-li poskytována pro veřejně prospěšné účely, například obcím, krajům, na podporu vědy, vzdělávání, pro účely sociální, zdravotnické a ekologické. Od základu daně lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění, která přesáhne **2 %** ze základu daně anebo pokud činí alespoň **1000 Kč**. Základ daně lze snížit poskytnutím bezúplatného plnění v úhrnu maximálně o **15 %** ze základu daně. Jako bezúplatné plnění v rámci podpory zdravotnictví je považován také odběr krve a jejích složek, odměňuje se částkou 2 000 Kč. Hodnota odběru orgánu se oceňuje částkou 20 000 Kč.

Úroky

Od základu daně lze odečíst **úroky z úvěrů na bytové potřeby**. Jedná se o úvěry ze stavebního spoření, hypoteční úvěry, úvěry poskytnuté stavební spořitelnou, bankou anebo zahraniční bankou. Bytovou potřebou se nejčastěji rozumí výstavba či koupě bytového nebo rodinného domu. Úhrnná částka úroků snižená o státní podporu nesmí přesáhnout 300 000 Kč na jednu domácnost. Zaplacené úroky se každoročně prokazují smlouvou o úvěru a potvrzením o částce zaplacených úroků.

Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření

Od částky zaplacené na penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo na doplňkovém penzijním spoření se odečte 12 000 Kč a maximální hodnota této nezdanitelné části základu daně činí v úhrnu 12 000 Kč.

Penzijní pojištění

Od úhrnu zaplacených příspěvků na penzijní pojištění se v tomto případě neodečítá 12 000 Kč, avšak limit je stejný jako u penzijního připojištění, tedy 12 000 Kč.

Životní pojištění

V případě soukromého životního pojištění lze od základu daně odečíst zaplacené pojistné v maximální výši 12 000 Kč.

Odborové příspěvky

Poplatník si může odečíst částku maximálně do výše 1,5 % zdanitelných příjmů ze závislé činnosti a zároveň maximálně do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

Zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Příkladem této skupiny mohou být svářečské zkoušky. Od základu daně se odečítá nejvýše částka 10 000 Kč, u zdravotně postiženého poplatníka až 13 000 Kč a u těžce zdravotně postiženého poplatníka až 15 000 Kč.

2.7 Položky odčitatelné od základu daně

Mezi položky odčitatelné od základu daně patří daňová ztráta, jak již bylo zmíněno v kapitole 2.5 Základ daně z příjmů fyzických osob. Mezi další odčitatelné položky patří odpočet na podporu výzkumu a vývoje a odpočet na podporu odborného vzdělávání. Pokud tyto dvě položky nelze odečíst v období, ve kterém vznikly, je možno je odečíst nejpozději ve třetím období následujícím po období, ve kterém vznikly.

2.8 Slevy na dani

Slevy na dani se, na rozdíl od nezdanitelných částí základu daně a odčitatelných položek od základu daně, odečítají z vypočtené daně, kterou máme zaplatit. V daňovém přiznání je možno si v roce 2016 uplatnit následující slevy:

Základní sleva na poplatníka

Tuto základní slevu může uplatnit každý poplatník daně z příjmů fyzických osob, který měl zdanitelné příjmy alespoň po část roku 2015. Sleva ve výši **24 840 Kč** se uplatňuje vždy v plné částce, nezáleží přitom, kolik měsíců v roce výdělečná činnost trvala. I kdyby poplatník pracoval 1 den v roce, může si slevu uplatnit. Od roku 2015 se vrátila možnost na základně výnosu Ústavního soudu využít tuto slevu i pro pracující důchodce.

Sleva na manžela nebo manželku

Tuto slevu ve výši opět **24 840 Kč** lze využít pod několika podmínkami. Manžel (manželka) musí žít s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a nesmí mít vlastní příjem vyšší než 68 000 Kč. Do vlastního příjmu manžela (manželky) se nezapočítávají například dávky státní sociální podpory, dávky péstounské péče s výjimkou odměny péstouna, dávky osobám se zdravotním postižením nebo dávky pomoci v hmotné nouzi. Pro matky to znamená, že rodičovské příspěvky, které spadají pod dávky státní sociální podpory, se do vlastního příjmu nezahrnují, ale například peněžitá pomoc v mateřství nebo nemocenská se tam zahrnuje, protože tyto dávky spadají již do dávek z nemocenského pojištění.

Pokud se sňatek uskuteční v průběhu roku, vypočítá se z celkové výše 24 840 Kč poměrná část. Slevu na manžela (manželku) může využít i partner v registrovaném partnerství.

Základní sleva na invaliditu

Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu I. nebo II. stupně, má nárok uplatnit tuto slevu ve výši **2 520 Kč**.

Rozšířená sleva na invaliditu

Pobírá-li poplatník invalidní důchod pro invaliditu III. stupně, má nárok na daňovou slevu ve výši **5 040 Kč**.

Sleva na držitele průkazu ZTP/P

Jestliže je poplatník držitelem průkazu ZTP/P, může si uplatnit slevu ve výši **16 140 Kč**.

Sleva na studenta

Jedná-li se o poplatníka, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, pak si takový poplatník může uplatnit slevu ve výši **4 020 Kč**. Tato sleva platí do dovršení věku 26 let, v případě prezenční formy studia v doktorském studijním programu do věku 28 let.

Sleva za umístění dítěte

Tato sleva je relativně novinkou, je možno ji uplatnit teprve od roku 2015. Výše slevy odpovídá výši výdajů prokazatelně vynaložených poplatníkem za umístění vyživovaného

dítěte poplatníka v předškolním zařízení (včetně mateřské školy). Výdaji je myšleno školné nebo školné, nikoli například stravné nebo příspěvky do fondu. Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu do výše minimální mzdy platné k 1. 1. daného roku, pro rok 2016 to znamená částku **9 900 Kč**.

2.9 Daňové zvýhodnění na děti

Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, které s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Od roku 2015 platí různá daňová zvýhodnění podle pořadí dětí. Na první dítě to činí částku **13 404 Kč** ročně, na druhé dítě **15 804 Kč** ročně a třetí a každé další dítě **17 004 Kč** ročně. Vypočtená daň se snižuje nejprve o výše uvedené daňové slevy, následně o daňové zvýhodnění. Daňové zvýhodnění může být uplatněno formou **slevy na dani**, je-li daňová povinnost vyšší než daňové zvýhodnění. Je-li ovšem daňové zvýhodnění vyšší než vypočtená daňová povinnost, je vypočtený rozdíl **daňovým bonusem**. Výše daňového bonusu se uplatňuje od částky 100 Kč do částky 60 300 Kč.

Tabulka 2.2 Přehled nezdanitelných částí základu daně, odčitatelných položek a slev na dani pro rok 2016

Nezdanitelné části ZD a odčitatelné pol.		Slevy na dani	
Dary	Max. 15 % ze ZD	Poplatník	24 840 Kč
Hypotéka	Max. 300 000 Kč	Manžel (manželka)	24 840 Kč
Penzijní připojištění	Max. 12 000 Kč	ID I. nebo II. stupeň	2 520 Kč
Penzijní pojištění	Max. 12 000 Kč	ID III. stupeň	5 040 Kč
Životní pojištění	Max. 12 000 Kč	ZTP/P	16 140 Kč
Odbory	Max. 3000 Kč	Student	4 020 Kč
Vzdělávání	Max. 10 000 Kč	Školné	Max. 9 900 Kč
Daňová ztráta	Dle ZDP	1. dítě	13 404 Kč
Výzkum a vývoj	Dle ZDP	2. dítě	15 804 Kč
Odborné vzdělávání	Dle ZDP	3. dítě	17 004 Kč

Zdroj: vlastní zpracování za pomoci předlohy na: <http://www.ipodnikatel.cz/Danove-priznani/recept-jak-zaplatit-na-dani-z-prijmu-v-roce-2016-co-nejmene.html>

2.10 Solidární zvýšení daně

Vypočtená daň se zvyšuje o částku, které se říká solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do DZD § 6 a DZD § 7 a 48 násobkem průměrné mzdy ($48 \times 27\,006 \text{ Kč} = 1\,296\,288 \text{ Kč}$).

2.11 Sazba daně, zdaňovací období a daňové přiznání

Základ daně snížený o nezdánitelné části základu daně (§15 ZDP) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34 ZDP) se zaokrouhluje na celá sta Kč dolů a je z něj vypočítána daň ve výši **15 %**. Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je vždy **kalendářní rok**.

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob podává každá fyzická osoba, která:

- měla roční příjmy přesahující částku 15 000 Kč,
- vykazuje daňovou ztrátu,
- měla příjmy ze závislé činnosti od více plátců současně, z nichž byla sražena záloha na daň, prakticky to znamená dvě a více zaměstnání souběžně,
- uplatňuje slevu na dani nebo daňové zvýhodnění anebo nezdánitelnou část ZD.

Daňové přiznání musí poplatník podat nejpozději 31. března, pokud mu přiznání zpracovává daňový poradce, lhůta je prodloužena do 30. června.

Co se týče **záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti**, pak základem pro výpočet této zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti za kalendářní měsíc zvýšený o povinné pojistné hrazené zaměstnavatelem. Výše pojistného činí 25 % na sociální pojištění a 9 % na zdravotní pojištění, celkem se tedy hrubá mzda navyšuje o 34 %. Tomuto základu pro výpočet zálohy na daň se říká superhrubá mzda. Superhrubá mzda se dále zaokrouhluje na celá sta Kč nahoru, z čehož se poté vypočte záloha na daň ve výši 15 %. Tato záloha se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Zálohu na daň lze snížit o částku měsíční slevy na dani a následně o částku měsíčního daňového zvýhodnění. Výjimkou jsou ale nezdánitelné části základu daně, sleva na manžela nebo manželku a sleva za umístění dítěte, které lze uplatnit až při ročním zúčtování. Vypočtenou zálohu na daň zaměstnavatel srazí zaměstnanci při výplatě mzdy.

Poplatník, který měl souběžně vždy jen jedno zaměstnání, může požádat písemně o provedení ročního zúčtování záloh, a to nejpozději do 15. února po uplynutí zdaňovacího období. Výpočet daně a roční zúčtování záloh provede plátce daně nejpozději do 31. března, což je stejná lhůta jako pro podání daňového přiznání. Další podmínkou je také, že zaměstnanec musel u zaměstnavatele podepsat **Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti**, které je součástí **Přílohy č. 1**.

Schéma 2.5 Celý proces výpočtu daně z příjmů fyzických osob v České republice

Příjmy poplatníka				
- příjmy, které nejsou předmětem daně				
- příjmy osvobozené				
Závislá činnost	Samostatná činnost	Kapitálový majetek	Nájem	Ostatní příjmy
↓	↓	↓	↓	↓
DZD § 6	DZD § 7	DZD § 8	DZD § 9	DZD § 10
Součet dílčích základů daně = Základ daně 1				
- nezdanitelné části základu daně				
- odčitatelné položky od základu daně				
Základ daně 2 (zaokrouhlený na celá sta Kč dolů)				
× sazba daně (15 %)				
Daňová povinnost 1				
- slevy na dani a daňové zvýhodnění				
Výsledná daňová povinnost				

Zdroj: vlastní zpracování

3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

Tato kapitola bude zaměřena na daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice a v Německu. Obě země jsou sousedními státy České republiky, a proto jsou si velmi blízké. Všechny tři státy, Česká republika, Slovensko a Německo jsou také členskými státy EU.

3.1 Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

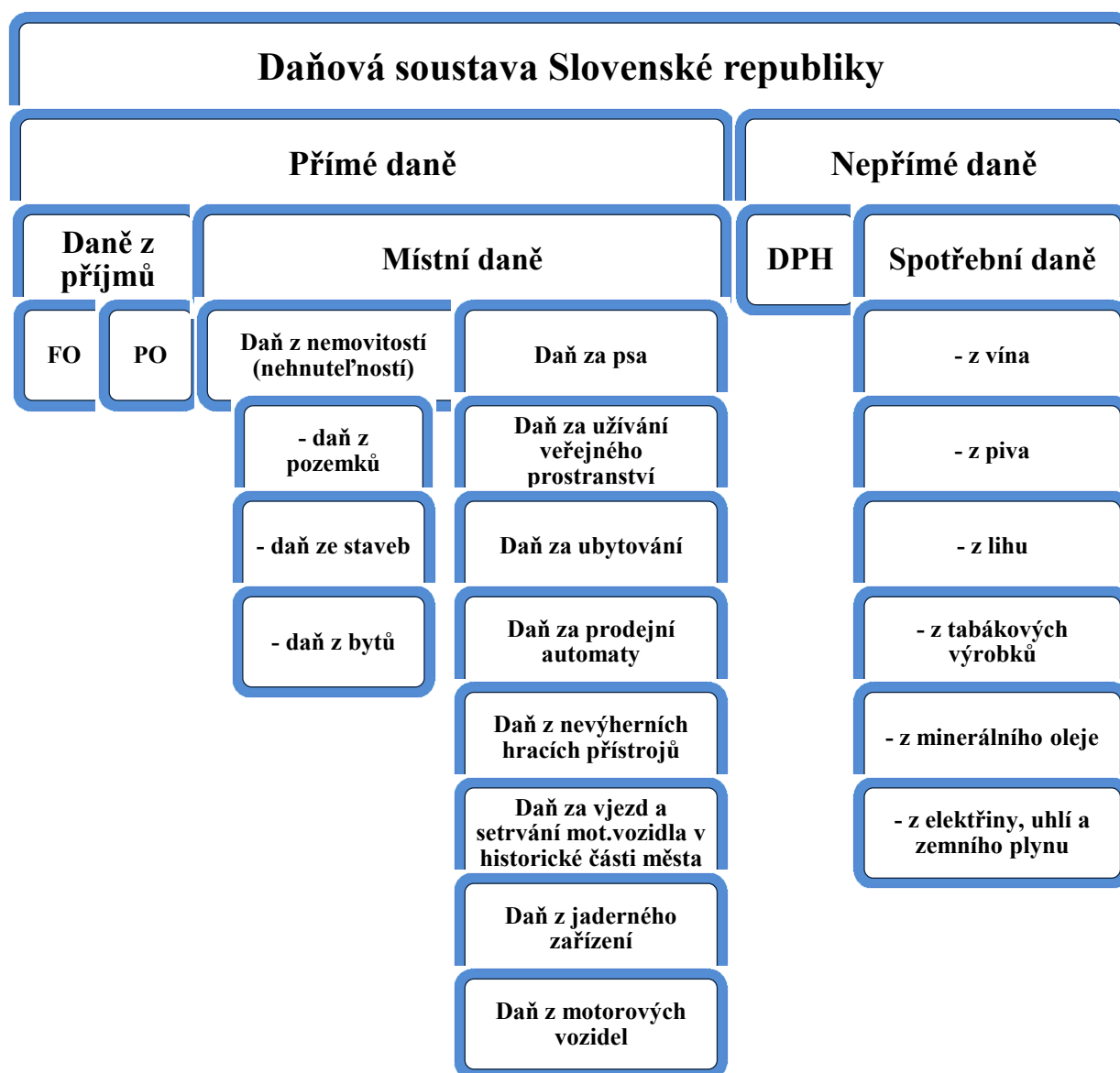
Tato část diplomové práce bude věnována dani z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice. Vzhledem k tomu, že Česká a Slovenská republika tvořily až do konce roku 1992 jeden stát, stále si jsou tyto země velmi blízké, a to i v oblasti daňového systému. V polistopadovém období v letech 1989 – 1993 se měnil plánovaný systém národního hospodářství na tržní ekonomiku a zároveň s ním i daňová soustava, jejíž hlavním cílem je zajistit dostatečně vysoké výnosy umožňující financovat veškerou aktivitu státu. Daňová soustava Česka i Slovenska se od svého rozdělení neustále vyvíjela, mezi nejdůležitější změnu na Slovensku patří daňová reforma v roce 2004. Jejím cílem bylo zjednodušení daňové soustavy, odstranění dvojího zdanění příjmů a zatraktivnění Slovenska pro zahraniční investory. V současné době funguje následně popsáný daňový systém Slovenské republiky.

3.1.1 Daňová soustava Slovenské republiky

Stejně jako v České republice daňovou soustavu tvoří přímé a nepřímé daně. Přehledný soubor všech daní na Slovensku najdeme ve **Schématu 3.1**. Přímé daně se dělí na **daně z příjmů** (důchodové daně) a **daně místní**. Místní daně na Slovensku jsou součástí daňového systému od 1. 1. 2005, tedy od velké daňové reformy. Všechny místní daně jsou nyní zakotveny v samostatném zákoně č. 582/2004 Z. Z., o místních daních a místním poplatku za komunální odpady a drobné stavební odpady. Místní daně jsou rozděleny do dvou skupin, a to na místní daně, které spravuje vyšší územní celek, a místní daně, které spravuje obec. V roce 2005 tedy došlo k fiskální decentralizaci, což znamená, že samotná města a obce stanovují výši daně, zajišťují výběr daně a případně vymáhání nedoplatků a převážně plynou i do rozpočtů jednotlivých měst a obcí.

Mezi místní daně, které spravují obce, patří daně z nemovitostí (nehnutelností), daň za psa, daň za užívání veřejného prostranství, daň za ubytování, daň za prodejní automaty, daň z nevýherních hracích přístrojů, daň za vjezd a setrvání motorového vozidla v historické části města, daň za jaderného zařízení a nakonec jde zde také zařazen místní poplatek za komunální odpady a drobné stavební odpady. Města a obce mají pravomoc relativně svobodně určovat výši daně, podmínky pro snížení nebo osvobození od daně, některé daně jsou omezeny limity. Například sazby daní z nemovitostí jsou určovány podle místních podmínek a podle tržní hodnoty nemovitosti. Jedinou daní, kterou může ukládat vyšší územní celek je daň z motorových vozidel, a to prostřednictvím všeobecně závazného nařízení.

Schéma 3.1 Daňová soustava Slovenské republiky

Zdroj: vlastní zpracování

Daň za psa

V České republice tuto daň nahrazuje místní poplatek ze psů, který je upraven zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Na Slovensku má tento poplatek formu daně. Poplatníkem daně je vlastník nebo držitel psa. Daň za psa se platí za psa staršího 6 měsíců, pokud se nejedná o psa:

- chovaného na vědecké a výzkumné účely,
- umístěného v útulku zvířat,
- mající speciální výcvik a používá ho osoba s těžkým zdravotním postižením.

Obec ve svém všeobecném závazném nařízení stanoví sazbu daně za jednoho psa a kalendářní rok, případně různé sazby daně podle určitých kritérií, například velikost psa, zda je pes chovaný v bytě nebo v domě. Základem daně je počet psů.

3.1.2 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

Daně z příjmů se stejně jako v České republice rozdělují na daň z příjmů fyzických osob a na daň z příjmů právnických osob. Tato diplomová práce je věnována problematice daní z příjmů fyzických osob, zaměříme se tedy na ně.

Poplatníkem daně (daňovníkem) může být **fyzická osoba s neomezenou daňovou povinností**, tedy taková osoba, která má na území Slovenské republiky trvalý pobyt nebo se tam zdržuje alespoň po dobu 183 dní. Předmětem daně tohoto poplatníka je pak příjem plynoucí jak ze zdrojů na území Slovenské republiky, tak i ze zdrojů v zahraničí. Druhou možností poplatníka daně může být **fyzická osoba s omezenou daňovou povinností**, kdy se tato osoba zdržuje na území Slovenské republiky jen za účelem studia nebo léčení. Předmětem daně je zde příjem plynoucí pouze ze zdrojů na území Slovenské republiky.

3.1.3 Předmět daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

Předmětem slovenské daně z příjmů FO jsou:

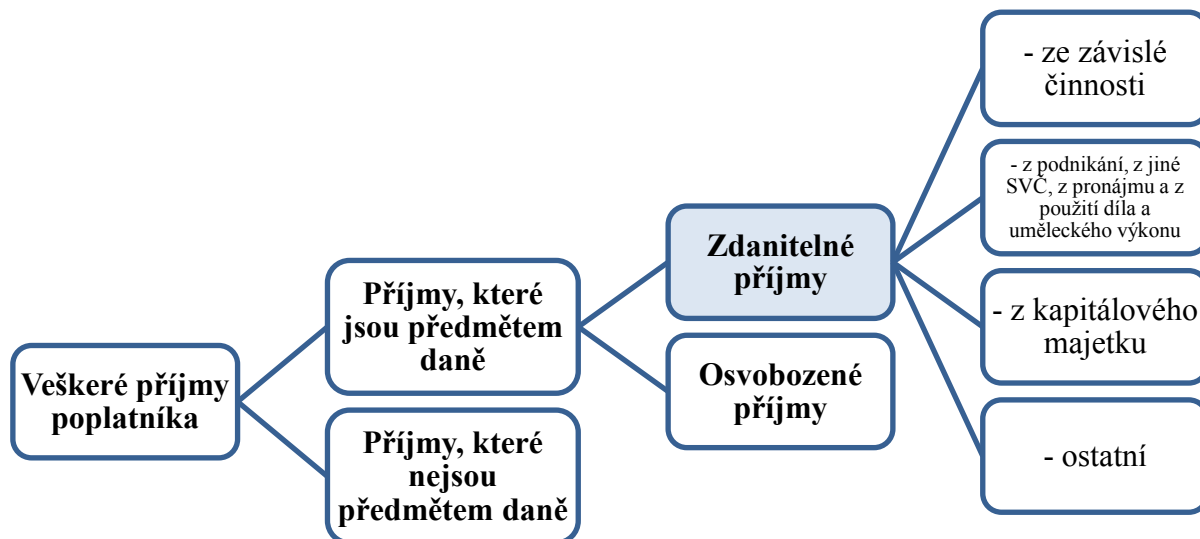
- a) příjmy ze závislé činnosti (§ 5),

- b) příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu (§ 6),
- c) příjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- d) ostatní příjmy (§ 8).

V § 3 odst. 2 zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů, jsou vymezeny příjmy, které **nejsou předmětem daně**. Patří zde například úvěry, půjčky nebo příjmy získané darováním nebo zděděním. **Osvobozené příjmy** jsou vyjmenovány v § 9 a jedná se například o sociální příjmy, stipendia nebo příjmy v rámci vyživovací povinnosti. Příjmy vyňaté z předmětu DPFO a osvobozené příjmy na Slovensku se z větší části neliší od České republiky.

Pro úplné pochopení zobrazuje následující **Schéma 3.2** postup, jakým lze vymezit zdanitelné příjmy. Tento postup platí i pro Českou republiku.

Schéma 3.2 Postup určení zdanitelných příjmů

Zdroj: vlastní zpracování z údajů v knize: Jarinkovičová Valéria, Príručka pre zdanenie príjmov fyzickej osoby, 10. vyd. Bratislava: Miroslav Mračko, 2006. ISBN 80-8057-664-5.

3.1.4 Základ daně z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

Postup pro stanovení základu daně je stejný jako v České republice, tedy podle jednotlivých druhů příjmů a k nim přiřazeným výdajům se vypočtou dílčí základy daně. Ty se nakonec sečtou a vznikne nám celkový základ daně, ze kterého se následně počítá daňová povinnost. Dílčí základy daně se v obou srovnávaných zemích příliš neliší, jediným rozdílem je, že české dílčí základy podle § 7 ze samostatné činnosti a podle § 9 z nájmu jsou na Slovensku sloučeny v jeden, jenž nalezneme pod § 6 – dílčí základ daně z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu. Jednotlivé slovenské dílčí základy daně obsahují drobné odchylky od českých dílčích základů daně, nejvýznamnější rozdíl můžeme pozorovat u dílčího základu daně ze závislé činnosti, který je popsán níže.

3.1.5 Dílčí základ daně ze závislé činnosti

Mezi příjmy se závislé činnosti patří nejčastěji příjmy z pracovněprávních vztahů. V České republice se dílčí základ daně počítá jako příjem ze závislé činnosti zvýšený navíc o pojistné, které je povinen hradit zaměstnavatel, DZD je tedy superhrubá mzda. Neodečítají se žádné výdaje. Na Slovensku se ale zdanitelný příjem nezvyšuje, DZD je tedy pouze hrubá mzda. Navíc je možno si uplatnit výdaje ve formě pojistného placeného zaměstnancem. Z důvodu tohoto rozdílného způsobu výpočtu dílčího základu daně ze závislé činnosti pak na daň z příjmů fyzických osob většina zaměstnanců na Slovensku odvádí méně než v Česku, přestože je rovná sazba daně na Slovensku o 4 % vyšší. Praktickou aplikaci výpočtů DPFO nalezneme v kapitole 4.

Odvedy pojistného na Slovensku

Sociální pojištění na Slovensku hrazené **zaměstnavatelem** činí v úhrnné výši **25,2 %** z hrubé mzdy. Je v něm zahrnuto celkem 7 druhů pojištění: (Sociálna poisťovňa, ©2016)

- nemocenské pojištění (1,4 %),
- starobní pojištění (14 %),
- invalidní pojištění (3 %),
- pojištění v nezaměstnanosti (1 %),
- garanční pojištění (0,25 %),
- úrazové pojištění (0,8 %),

- rezervní fond (4,75).

Pro srovnání, v České republice sociální pojištění placené zaměstnavatelem činí 25 % z hrubé mzdy, ale je složeno pouze z těch pojištění:

- nemocenské pojištění (2,3 %),
- důchodové pojištění (21,5 %),
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (1,2 %).

Sociální pojištění na Slovensku hrazené **zaměstnancem** dosahuje výše **9,4 %** z hrubé mzdy a jsou v něm obsaženy pouze 4 druhy pojištění:

- nemocenské pojištění (1,4 %),
- starobní pojištění (4 %),
- invalidní pojištění (3 %),
- pojištění v nezaměstnanosti (1 %).

Opět pro srovnání, v České republice sociální pojištění hrazené zaměstnancem dosahuje výše 6,5 % z hrubé mzdy a zahrnuje pouze důchodové pojištění.

Sazby **sociálního pojištění** placené zaměstnavatelem jsou v těchto státech tedy téměř totožné (25,2 % a 25 %), ale u sociálního pojištění hrazeného zaměstnanci můžeme vidět poměrně velký rozdíl (9,4 % a 6,5 %). Slovenští poplatníci jsou tedy touto povinnou platbou zatíženi více.

Sazba **zdravotního pojištění** na Slovensku hrazená zaměstnavatelem činí 10 %, v České republice je to 9 %. Sazba pro samotné zaměstnance činí na Slovensku 4 %, v České republice je to 4,5 %. Je zřejmé, že sazby zdravotního pojistného se v obou státech liší jen minimálně.

Pro zajímavost a pro srovnání **Tabulka 3.8** na str. 53 uvádí sazby pojistného v České republice, Slovenské republice a také v Německu, které bude z hlediska daně rozebíráno v následující části. V tabulce jsou také zobrazeny sazby daně z příjmů FO v jednotlivých státech.

Minimální mzda v Česku a na Slovensku

Hrubá **minimální mzda** v České republice dosahuje aktuálně od 1. 1. 2016 výše 9 900 Kč za měsíc, za hodinu to činí 58,7 Kč. Abychom mohli provést srovnání se Slovenskem, je třeba měsíční hodnotu převést na eura.

Kurz eura České národní banky k datu 24. 3. 2016 je

$$1 \text{ euro} = 27,0650 \text{ Kč} \doteq 27 \text{ Kč}$$

Vychází nám tedy minimální mzda pro ČR ve výši **367 eur**. Na Slovensku je minimální mzda stanovena ve výši **405 eur**. V přepočtu na české koruny to činí 10 935.

Průměrná měsíční mzda v České republice pro rok 2016 je stanovena na 27 006 Kč, tedy **1000 eur**. Na Slovensku je to **902 eur**, v českých korunách 24 354 Kč.

Lehce můžeme spočítat, že minimální mzda na Slovensku dosahuje 45 % průměrné mzdy. V Česku minimální mzda dosahuje pouze 38 % průměrné mzdy. I přes nedávné zvyšování minimální mzdy v České republice (například v srpnu 2013 na 8 500 Kč, v lednu 2015 na 9 200 Kč a v lednu 2016 na 9 900 Kč) můžeme vidět, že i přesto je naše úroveň minimální mzdy stále na nízké úrovni, a to jak v porovnání se Slovenskem, tak i s dalšími zeměmi Evropské unie. Můžeme se na to podívat ze dvou pohledů, jedním z nich je výhoda, kdy levná pracovní síla láká zahraniční investory. Negativním jevem pak může být to, že řada vzdělaných odborníků z různých oborů opouští Česko a míří do států s vyššími mzdami. Nejvyšší minimální mzdu ze států EU má Lucembursko, kde mají zaměstnanci nárok na minimálně 1 923 eur měsíčně. Nejnižší minimální mzdy dosahuje Bulharsko, ve výši 184 eur měsíčně. Minimální mzdu v současné době v EU negarantuje pouze Finsko, Švédsko, Dánsko, Rakousko, Kypr a Itálie. Komparaci mezi ČR, SR a také Německem můžeme vidět v **Tabulce 3.1**.

Tabulka 3.1 Podíl minimální mzdy na průměrné mzdě v ČR, SR a v Německu v 2016

	ČR	SR	Německo
Minimální mzda	367	405	1 473
Průměrná mzda	1000	902	3 449
Podíl minimální mzdy na průměrné mzdě	38 %	45 %	43 %

Poznámka: hodnoty minimální a průměrné mzdy jsou v eurech

Zdroj: vlastní zpracování z údajů na webu Eurostatu

3.1.6 Dílčí základ daně z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu

1. Mezi **příjmy z podnikání** se podle zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů, řadí následující:
  - a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství (příjmy samostatně hospodařícího rolníka),
  - b) příjmy ze živnosti,
  - c) příjmy z podnikání vykonávaného podle zvláštních předpisů (příjmy auditorů, notářů, daňových poradců, exekutorů, soukromých lékařů nebo veterinářů),
  - d) příjmy společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti.
2. **Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti** jsou:
  - a) příjmy z vytvoření díla a podání uměleckého výkonu, dále z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních děl na vlastní náklady a také příjmy týkající se duševního vlastnictví,
  - b) příjmy z činností, které nejsou ani živností ani podnikáním,
  - c) příjmy znalců a tlumočnicků podle zvláštního předpisu,
  - d) příjmy z činností zprostředkovatelů podle zvláštních předpisů, které nejsou živností (příjmy z činnosti zprostředkovatelů pojištění nebo zaměstnání),
  - e) příjmy z činnosti sportovce nebo sportovního odborníka včetně příjmů na základě smlouvy o sponzorství ve sportu.
3. Do **příjmů z pronájmu** se zahrnují jak příjmy z pronájmu nemovitostí, tak i příjmy z pronájmu movitých věcí, které se pronajímají jako příslušenství nemovitosti.
4. K **příjmům z použití díla a uměleckého výkonu** musí být udělen souhlas a nesmí být zahrnuty do výše zmíněného § 6 odst. 2 písm. a) zákona o dani z příjmů.

Mezi další příjmy zahrnuté do tohoto dílčího základu daně podle § 6 patří příjmy z jakéhokoli nakládání s obchodním majetkem poplatníka, úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, které poplatník používá v souvislosti s dosahováním příjmů z podnikání nebo z jiné SVČ a také příjmy z prodeje podniku nebo jeho části.

Daňové výdaje

Poplatník může své příjmy snížit tak, že si od nich odečte daňově uznatelné výdaje, které slouží na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Podnikatel je motivován uplatnit co nejvíce výdajů v co nejvyšší částce, samozřejmě v rámci zákona, aby platil co nejnižší daň z příjmů. V případě příjmů z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z použití díla a uměleckého výkonu si poplatník může vybrat mezi třemi způsoby uplatnění výdajů, podle toho, který je pro něj nejvýhodnější.

1. Skutečné prokazatelné výdaje na základě vedení účetnictví

2. Skutečné prokazatelné výdaje na základě vedení daňové evidence

Tyto dva způsoby umožňují poplatníkovi si odečíst skutečné výdaje zaúčtované v jednoduchém nebo podvojném účetnictví anebo zaevidované v daňové evidenci. Jednotlivé výdaje musí souviset s charakterem činnosti konkrétního poplatníka. Zákon o dani z příjmů v § 19 – 21 vymezuje výdaje, které jednoznačně uplatnit lze, dále pak výdaje, které lze odečíst jen za určitých podmínek nebo s omezením a nakonec také výdaje, které uplatnit nelze vůbec. Hlavní skupiny daňově uznatelných výdajů jsou následující:

- ***Zboží nebo materiál***

Zboží nakoupené za účelem dalšího prodeje je nákladem v nákupní ceně. Daň z příjmů se platí jen z rozdílu mezi příjmem z prodeje a nákladem. Materiál se stává daňově uznatelným nákladem až v momentu spotřeby, tedy použití materiálu na výrobu výrobků.

- ***Majetek a odpisy***

Hmotný majetek (například budova, stroj nebo počítač) i nehmotný majetek (software nebo licence) je nutné při nákupu posuzovat z hlediska jeho ceny. Jestliže u hmotného majetku celková suma za jeden kus majetku převyšuje 1 700 eur a u nehmotného majetku 2 400 eur, nemůže si poplatník náklady uplatnit hned v plné částce, ale náklady se uplatňují postupně prostřednictvím daňových odpisů, které jsou upraveny v zákoně o dani z příjmů v § 22 – 28.

- ***Zaměstnanci***

Se zaměstnáváním se pojí mnoho různých nákladů, které jsou většinou daňově uznatelné, buď celé anebo z části. Patří mezi ně samozřejmě mzdy v hrubé výši, dále odvody na sociální a

zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (35,2 % z hrubých mezd), příspěvky na dopravu, stravování, rekreaci, zdravotní péči zaměstnanců, příspěvky na sportovní a kulturní vyžití. Dále také náklady na bezpečnost a rozvoj zaměstnanců (školení, ochranné pracovní pomůcky, vzdělávání, rekvalifikace) nebo cestovní náhrady při pracovní cestě zaměstnance.

- ***Automobil***

V případě, že je automobil zařazen do obchodního majetku, podnikatel si může uplatnit náklady na pohonné hmoty, opravu auta, garanční prohlídky, dálniční známku, odpisy, pojištění nebo silniční daň. Pokud automobil není v obchodním majetku, ale je používán pro podnikání OSVČ (slovensky SZČO = samostatne zárobkovo činná osoba), mohou být uplatněny pouze náklady na silniční daň.

- ***Reklama***

Reklama je daňově uznatelným výdajem, pokud je slouží k propagaci podnikatelské činnosti poplatníka, zboží, služeb nebo obchodního jména za účelem dosažení, zajištění, udržení nebo zvýšení příjmů poplatníka. Reklama může mít formu tištěné inzerce, plakátů, ochutnávek výrobků nebo například reklamních předmětů, v tomto případě ale musí být v ceně maximálně 17 eur/1 předmět.

3. Výdaje uplatňované procentem z příjmů neboli paušální výdaje

Třetím způsobem uplatňování výdajů jsou paušální výdaje, které si může poplatník uplatnit ve výši **40 %** z příjmů, maximálně do částky 5 040 eur ročně.

Co se týče poplatníků s příjmy z pronájmu nemovitostí, tyto poplatníci mohou uplatňovat pouze skutečné prokazatelné výdaje, nikoliv paušální výdaje.

Dílčí základ daně podle § 6 se vypočte jako **rozdíl mezi příjmy a výdaji**, výsledkem může kladný výsledek, tedy zisk nebo záporný výsledek, tedy daňová ztráta. **Daňovou ztrátu** nemůže vykazovat poplatník, který uplatňuje paušální výdaje, poplatník s příjmy z pronájmu a s příjmy z použití díla a uměleckého výkonu, tedy s pasivními příjmy.

3.1.7 Dílčí základ daně z kapitálového majetku

Příjmy řazené do tohoto dílčího základu daně jsou například:

- úroky a ostatní výnosy z cenných papírů,
- úroky a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu stavebního spoření a z běžného účtu,
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček,
- plnění z pojištění nebo
- dávky z doplňkového důchodového spoření.

Ve většině případů je u těchto příjmů vybírána **srážková daň** se sazbou **19 %**. Za vybírání a placení srážkové daně je správcí daně zodpovědný ten poplatník nebo instituce, který takové příjmy připisuje ve prospěch poplatníka. Příjmy, ze kterých je daň vybírána srážkou, se do základu daně již nezahrnují, v daňovém přiznání se neuvádí a dále se nezdaňují. Ty příjmy, které jsou dílčím základem daně z kapitálového majetku, se zdaňují v jejich hrubé hodnotě a jediný možný výdaj, který lze uplatnit, je povinně placené pojistné z těchto příjmů.

3.1.8 Dílčí základ daně z ostatních příjmů

Mezi ostatní příjmy patří zejména:

- příjmy z příležitostných činností, z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příležitostného pronájmu movitých věcí,
- příjmy z prodeje movitých věcí,
- příjmy z převodu vlastnictví nemovitostí,
- příjmy z převodu cenných papírů nebo
- výhry a ceny ze soutěží,

Dílčím základem daně z ostatních příjmů jsou tyto zdanitelné příjmy snížené o výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení. Výdaje se k jednotlivým příjmům mohou uplatnit maximálně do výše daného příjmu, není tedy možné z toho DZD vykázat ztrátu. Výjimkou při

uplatňování výdajů jsou pouze příjmy z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, kdy v tomto případě lze tyto příjmy snížit o výdaje stanové procentem z příjmů, a to ve výši 25 % z těchto příjmů, nejvýše do částky 5 040 eur ročně.

3.1.9 Nezdánitelné části základu daně

V České republice se od základu daně odečítají nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky od základu daně, na Slovensku se od základu daně odečítají také nezdanitelné části základu daně, ale v obou státech pod těmito položkami nalezneme něco jiného. Srovnání přináší následující **Tabulka 3.2**.

Tabulka 3.2 Nezdanitelné části základu daně v ČR a na Slovensku

Česká republika	Slovenská republika
Nezdánitelné části ZD a odčitatelné položky	Nezdánitelné části ZD a daňová ztráta
Bezúplatná plnění (dary)	Nezdánitelná část ZD na poplatníka
Úroky z hypotečních úvěrů	Nezdánitelná část ZD na manžela/manželku
Penzijní připojištění	Dobrovolné příspěvky na starobní důchodové spoření (II. pilíř)
Penzijní pojištění	Příspěvky na doplňkové důchodové spoření (III. pilíř)
Životní pojištění	-
Odborové příspěvky	-
Zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání	-
Daňová ztráta	Daňová ztráta
Odpočet na výzkum a vývoj	-
Odpočet na odborné vzdělávání	-

Zdroj: vlastní zpracování

Nezdánitelná část základu daně na poplatníka

Poplatník má právo uplatnit tuto NČZD na poplatníka jen u příjmů ze závislé činnosti, u příjmů z podnikání nebo u příjmů z jiné samostatné výdělečné činnosti, případně od jejich úhrnu. Těmto příjmům se říká aktivní příjmy.

NČZD na poplatníka se stanoví podle výše základu daně za zdaňovací období. Jestliže je základ daně menší nebo roven 100násobku sumy životního minima, platného k 1. 1.

příslušného zdaňovacího období, pak je NČZD na poplatníka v roční výši 19,2násobku sumy platného životního minima. Pokud je základ daně větší než 100násobek sumy platného životního minima, pak NČZD na poplatníka činí sumu, která je rozdílem 44,2násobku platného životního minima a jedné čtvrtiny základu daně. Vše vidíme v následující **Tabulce 3.3**.

Tento postup postupného snižování nezdánitelné části základu daně na poplatníka se lidově nazývá „**milionářská daň**“ a nahrazuje „solidární zvýšení daně“, které funguje v České republice. Čím vyšší bude (od částky ZD 19 809 eur) poplatníkův základ daně, čím menší si bude moci uplatnit NČZD na poplatníka, čímž se zvyšuje následně vypočtená daň z příjmů.

suma platného životního minima k 1. 1. 2016 = 198,09 eur
100násobek ŽM = 19 809 eur
19,2násobek ŽM = 3 803,33 eura
44,2násobek ŽM = 8 755,578 eur

Tabulka 3.3 Výpočet NČZD na poplatníka podle výše ZD v eurech

Základ daně	NČZD na poplatníka
Základ daně ≤ 19 809	3 803,33
Základ daně > 19 809	8 755,578 – 1/4 ZD

Zdroj: vlastní zpracování

Nezdánitelná část základu daně na manžela/manželku

NČZD na manžela/manželku je možno uplatnit také pouze od aktivních příjmů. Poplatník si může tuto položku uplatnit za podmínky, že s manžel/manželka žije s poplatníkem ve společné domácnosti a také splňuje-li také alespoň jednu z následujících podmínek:

- staral/a se o vyživované nezletilé dítě žijící s poplatníkem v domácnosti,
- v příslušném zdaňovacím období pobíral/a peněžitý příspěvek na opatrování,
- byl/a zařazen/a do evidence uchazečů o zaměstnání,
- považuje se za občana s lehkým nebo těžkým zdravotním postižením.

Částka NČZD na manžela/manželku se odvíjí od výše základu daně a vlastního příjmu manžela/manželky. Více vidíme v následující **Tabulce 3.4**.

Tabulka 3.4 Stanovení NČZD na manžela/manželku v eurech

Základ daně poplatníka $\leq 176,8$ násobek ŽM = 35 022,31		Základ daně poplatníka $> 176,8$ násobek ŽM = 35 022,31	
Příjem manžela/manželky	NČZD na manžela/manželku	Příjem manžela/manželky	NČZD na manžela/manželku
Manžel/ka bez vlastního příjmu	19,2 násobek ŽM = 3 803,33	Manžel/ka bez vlastního příjmu	Rozdíl mezi 63,4 násobkem ŽM = 12 558,91 a 1/4 ZD
Příjem $\leq 3 803,33$	Rozdíl mezi 3 803,33 a vlastním příjmem	Manžel/ka s vlastními příjmy	Rozdíl mezi 12 558,91 a 1/4 ZD snížený o vlastní příjem manžela/lky
Příjem $> 3 803,33$	0		

Zdroj: vlastní zpracování

Nezdanitelná část základu daně, kterou jsou dobrovolné příspěvky na starobní důchodové spoření (II. pilíř)

Tuto položku si poplatník může odečíst od základu daně za zdaňovací období roku 2013 – 2016, a to do výše **2 % ze základu daně** z aktivních příjmů. Tato částka nesmí přesáhnout 2 % z 60násobku průměrné měsíční mzdy, která platila dva roky nazpět. Pro rok 2016 maximální možná uplatnitelná částka činí 1 005,6 eur (průměrná měsíční mzda 2014 = 838 eur; $838 \text{ eur} \times 60 = 50\,280 \text{ eur}$; $50\,280 \text{ eur} \times 2 \% = 1\,005,6 \text{ eur}$).

Nezdanitelná část základu daně, kterou jsou příspěvky na doplňkové důchodové spoření (III. pilíř)

Tuto položku si poplatník může uplatnit z aktivních příjmů v úhrnu nejvýše **180 eur** za rok.

Daňová ztráta

Odpověď daňové ztráty již není nezdanitelnou částí základu daně, je samostatnou položkou, ale také si ji poplatník může odečíst od základu daně. Daňová ztráta se odečítá pouze od DZD z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Daňovou ztrátu je možné si rovnoměrně odečítat ve **čtyřech** bezprostředně po sobě následujících zdaňovacích obdobích, počínajíc obdobím, které následuje po období, za které byla daňová ztráta vykázána.

3.1.10 Daňový bonus

V České republice existují položky, kterými lze snížit vypočtenou daň. Jedná se o daňové slevy a daňové zvýhodnění na děti. Na Slovensku se vypočtená daň snižuje pouze o daňový bonus. Poplatník si na Slovensku může uplatnit **daňový bonus na vyživované dítě** v roční výši **256,92 eura**. Poplatník musí splnit podmínku příjmů ze závislé činnosti anebo z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti alespoň ve výši 2 280 eura. Dítě, na které lze uplatnit daňový bonus, musí poplatník vyživovat ve své domácnosti, může se jednat o dítě vlastní, osvojené, dítě manželky (nemůže se jednat o dítě družky), dítě v náhradní péči, které se považuje za dítě nezaopatřené. **Nezaopatřené dítě** znamená dítě do skončení povinné školní docházky. Jestliže se dítě dále soustavně připravuje na povolání studiem na střední nebo vysoké školy v denní formě studia, pak je nezaopatřeným dítětem nejdéle do 25 let.

3.1.11 Sazba daně, zdaňovací období a daňové přiznání

Sazba daně z příjmů fyzických osob na Slovensku činí **19 %** a **25 %** v závislosti na výši základu daně. Do základu daně (sníženého o nezdanitelné části a daňovou ztrátu), který je menší nebo roven 176,8násobku životního minima, tedy pro rok 2016 to znamená částku 35 022,31 eura, se počítá s 19% sazbou daně. Poplatník se ZD větším než 35 022,31 eura zdaňuje svůj příjem 25% sazbou daně.

Příjmy vybraných ústavních činitelů, například prezidenta SR nebo poslanců Národní rady SR, jsou navíc zdaňovány zvláštní sazbou daně („osobitnou sadzbou daně“) ve výši 5 %.

Zdaňovacím obdobím je **kalendářní rok**.

Daňové přiznání za rok 2015 musí být podáno do **31. 3. 2016**. Lhůtu pro podání daňového přiznání lze za určitých podmínek posunout na 30. 6. 2016 nebo dokonce až na 30. 9. 2016. Daňové přiznání je povinen podat poplatník, který přesáhl sumu zdanitelných příjmů 1 901,67 eur, nebo který vykázal ztrátu. Poplatník, kterému vznikly příjmy pouze ze závislé činnosti a který požádal svého zaměstnavatele o roční zúčtování, není povinen podávat daňové přiznání, i když přesáhl částku 1 901,67 eur.

Na Slovensku existují dva typy daňových přiznání. **Daňové přiznání typu A** podává poplatník s příjmy ze závislé činnosti. **Daňové přiznání typu B** podává poplatník, který má kromě příjmů ze závislé činnosti i další příjmy. V **Příloze č. 3 a č. 4** nalezneme vzory těchto daňových přiznání.

3.2 Daň z příjmů fyzických osob v Německu

Oficiální název Německa zní Spolková republika Německo, německy Bundesrepublik Deutschland. Je to středoevropský stát rozdělený na 16 spolkových zemí, sousedící s Českou republikou ze západní strany. Délka česko-německé hranice je přes 800 km, pro srovnání délka česko-slovenské hranice činí pouze okolo 250 km. Česko konkrétně sousedí se dvěma spolkovými zeměmi Německa, a to s Bavorskem a Saskem. Hlavní město Německa je Berlín, počet obyvatel přesahuje 80 milionů, což z Německa dělá nejlidnatější stát Evropské unie. Měna Německa je euro a dvoupísmenná zkratka země podle normy ISO 3166-1 je „DE“.

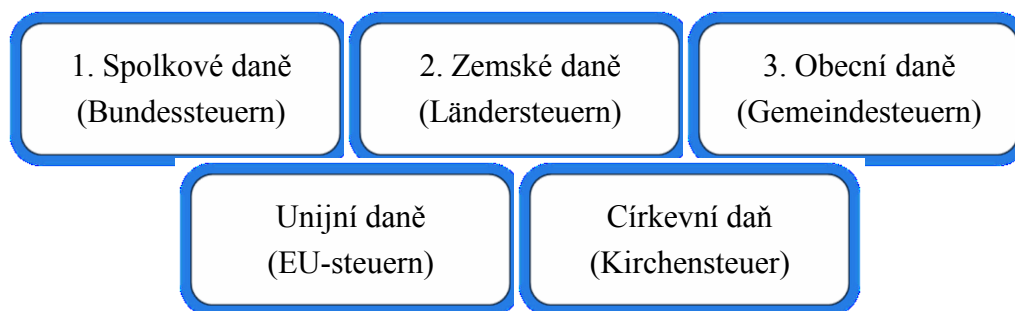
Německá ekonomika se řadí mezi nejvýkonnější ekonomiky ve světě. V současnosti obsazuje třetí příčku, a to za Čínou na prvním místě a Spojenými státy na místě druhém. V Evropě je tedy si tedy drží postavení největšího exportéra. Německé společnosti mají v zahraničí dobrou pověst, jsou symbolem přesnosti a preciznosti. (Česká národní banka, ©2016)

3.2.1 Daňová soustava Německa

Daňová soustava Německa se v hlavních bodech podobá české a slovenské daňové soustavě. Daně jsou vybírány ve třech národních úrovních, a to na úrovni spolkové daně, zemské daně a obecní daně a přirážky. Čtvrtou zvláštní úroveň je úroveň unijní. Německá daňová soustava se dělí na přímé a nepřímé daně. Přímé daně se dále dělí na daně z příjmů (neboli důchodové daně) a majetkové daně. Nepřímé daně jsou rozděleny na daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Celý daňový systém Německa můžeme vidět ve **Schématu 3.4** i s konkrétními daněmi spadajícími pod jednotlivé kategorie.

K daním z příjmů se řadí daň z příjmů fyzických osob, která je předmětem této diplomové práce a bude podrobněji rozebrána níže, dále daň z příjmů právnických osob a tři specifické důchodové daně.

Schéma 3.3 Úrovně výběru daní v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Daň z příjmů právnických osob (Körperschaftsteuer)

Sazba této daně se v posledních letech postupně snižuje. Od roku 2008 její sazba činí **15 %**. Právnické osoby mají ale povinnost hradit také solidární příplatek a živnostenskou daň. Celková efektivní daňová sazba se tak pohybuje od okolo 30 %. Systém zdaňování nejen právnických osob je v Německu poměrně složitý, uvedeme si tedy názorný příklad v **Tabulce 3.5**, kdy zdanitelný příjem společnosti činí 1 000 000 eur.

Tabulka 3.5 Příklad na výpočet daně právnické osoby v Německu

	Položka	Částka
1.	Zdanitelný příjem – základ daně	1 000 000 eur
2.	Daň z příjmů PO – 15 % ze základu daně	150 000 eur
3.	Solidární příplatek – 5,5 % z 15% sazby daně z příjmů PO	8 250 eur
4.	Živnostenská daň a přírážka obecního úřadu – 3,5 % × 400 % ze ZD	140 000 eur
5.	Výsledná daň	298 250 eur
6.	Zisk společnosti	701 750 eur
7.	Celkové daňové zatížení	29,83 %

Zdroj: vlastní zpracování z údajů na webu: <http://www.nemeckafirma.cz/danovy-system/>

Solidární příplatek (Solidaritätzuschlag)

První ze specifických důchodových daní je solidární příplatek, který byl zaveden v roce 1991. Solidaritätzuschlag se v češtině překládá jako **solidární příplatek, příspěvek, přírážka nebo solidární daň**. Solidární daň byla zavedena z důvodu pomoci východním spolkovým

zemím bývalé NDR (Německá demokratická republika) zvýšit úroveň a sjednotit se se západními zeměmi. Finance směřovaly zejména do oblastí zdravotnictví, školství a infrastruktury. Původně se mělo jednat o dočasnou daň, která měla být zrušena v roce 2019, nyní se ale uvažuje o jejím zachování. V roce 1991 sazba solidární daně činila 7,5 % ze sazby daně, od roku 1998 sazba činí **5,5 % ze sazby daně**. Například tedy při nejvyšší možné sazbě daně pro fyzické osoby 45 % činí solidární příspěvek 2,475 % (5,5 % ze 45 %). Solidární příspěvek spolu s církevní daní jsou takzvané „přirážkové daně“, protože jejich vyměřovacím základem není hrubý příjem, nýbrž odváděná částka daně z příjmu. Solidární příplatek jsou povinni odvádět poplatníci daně z příjmů fyzických i právnických osob. V České republice je solidární zvýšení daně ve výši 7 % zavedeno od roku 2013. V Evropské unii využívají určitou formu solidární přirážky u osobních daní kromě Německa a České republiky také v Portugalsku a Řecku.

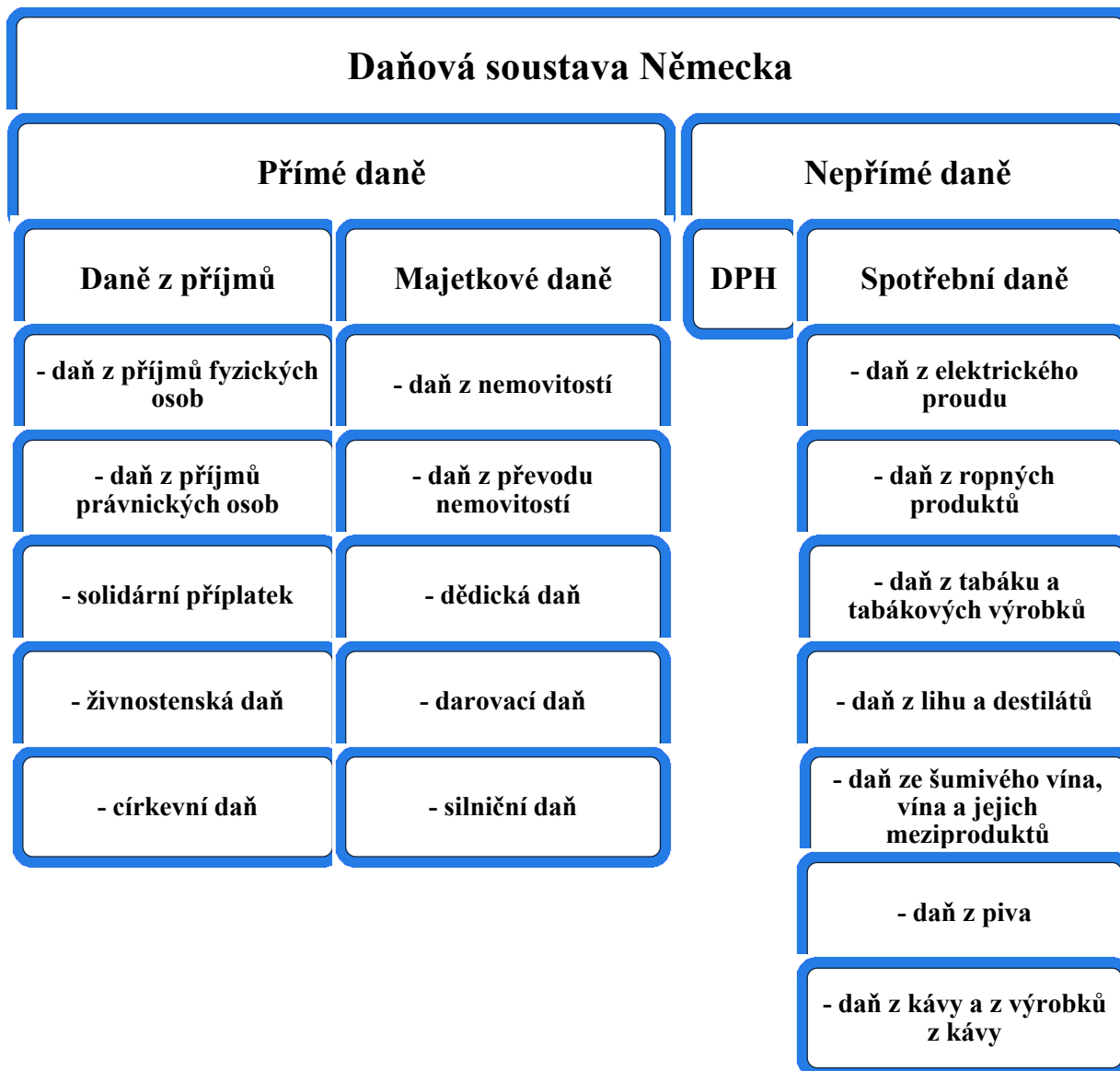
Církevní daň (Kirchensteuer)

Každý, kdo je v Německu členem evangelické nebo katolické církve s daňovou povinností je nucen platit církevní daň. Výnosy z ní slouží k financování činností církve. Výše daně činí **8 %** ve spolkové zemi Bavorsko (Bayern) a Bádensko-Württembersko (Baden-Württemberg), ve zbylých 14 spolkových zemích sazba daně činí **9 %**. Církevní daň je přirážkovou daní, stejně jako u solidárního příplatku se tedy vypočítává z odváděné daně. Státní výběr daně pro církevní organizace je německou zvláštností, avšak platí jen pro poplatníky s neomezenou daňovou povinností, tedy pro občany Německa.

Živnostenská daň (Gewerbesteuer)

Tuto daň, někdy v překladu nazývanou také jako **lokální obchodní daň**, jsou povinni platit všichni podnikatelé, jak fyzické osoby (OSVČ), tak právnické osoby (osobní i kapitálové společnosti). Živnostenská daň je obecní daní, vybírají ji tedy obce a města a je jejich hlavním zdrojem příjmů. Základní sazba živnostenské daně činí **5 %**, ale jednotlivé obce nebo města mají pravomoc si výši daně do určitého limitu upravit, podle individuálních finančních potřeb dané lokality. Výpočet daně vychází ze základu daně pro daň z příjmů.

Schéma 3.4 Daňová soustava Německa

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob v Německu

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou **daňoví rezidenti**, kteří mají neomezenou daňovou povinnost, a **daňoví nerezidenti**, tedy lidé, kteří v Německu pouze pracují, ale nebydlí zde, a ti mají omezenou daňovou povinnost, tedy zdaňují pouze příjmy plynoucí z území Německa.

Daň z příjmů FO a PO jsou v Německu upraveny ve dvou samostatných zákonech, na rozdíl od České a Slovenské republiky, kde jsou obě daně upraveny v jenom zákoně. Daň z příjmů fyzických osob v Německu je upravena zákonem o dani z příjmů fyzických osob,

německy **Einkommensteuergesetz (EStG)**. Celý oficiální název zákona zní *Einkommensteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 8. Oktober 2009 (BGBl. I S. 3366, 3862)*, znění zákona se naposledy upravilo dne 24. února 2016. Daň z příjmů právnických osob v Německu je upravena zákonem o dani z příjmů právnických osob, německy **Körperschaftsteuergesetz (KStG)**. Předmětem daně z příjmů fyzických osob v Německu jsou zdanitelné příjmy rozdělené do sedmi následujících kategorií.

1. Příjmy ze zemědělství a lesnictví (§ 13 – 14 EStG)

Do této kategorie spadají příjmy ze zemědělství, lesnictví, zahradnictví, dále také příjmy z chovu zvířat nebo příjmy z lovu.

2. Příjmy ze živnostenského podnikání (§ 15 – 17 EStG)

Dani z příjmů zde podléhají příjmy z obchodních, průmyslových a řemeslných činností, dále také příjmy ze zisku společníků veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti.

3. Příjmy z nezávislé činnosti (§ 18 EStG)

Zdaněny jsou příjmy nezávislých povolání, například lékařů, veterinářů, právníků, notářů, inženýrů, účetních, novinářů, fotografů, překladatelů a podobných profesí. Tento paragraf zahrnuje také příjmy vědců, umělců nebo příjmy ze státních loterií.

4. Příjmy ze závislé činnosti (§ 19 EStG)

Dani z příjmů v tomto paragrafu podléhají platy, mzdy, bonusy, dary a jiné odměny a výhody pro zaměstnance ve veřejném nebo soukromém sektoru v peněžním i nepeněžním vyjádření.

5. Příjmy z kapitálového majetku (§ 20 EStG)

Mezi příjmy z kapitálového majetku patří například podíly na zisku (dividendy) nebo výnosy z akcií.

6. Příjmy z pronájmu (§ 21 EStG)

Do této kategorie se řadí příjmy z pronájmu nemovitých věcí, například rodinných domů, bytů, či kancelářských prostor. Nepatří zde příjmy z pronájmu movitých věcí.

7. Ostatní příjmy (§ 22 – 23 EStG)

K těmto příjmům se řadí například důchody z důchodového pojištění, doživotní renty, anebo příjmy poslanců.

3.2.3 Odpočty ze základu daně

V Německu existují celkem čtyři možnosti zdanění fyzických osob. Jedná se o zdanění jednotlivce, společné zdanění manželů, oddělené zdanění manželů a zvláštní zdanění pro rok, kdy manželé sňatek uzavřeli. Pro německé manžele je výhodné využít společného zdanění manželů, kdy se sečtou příjmy obou manželů a daň se následně určí podle sazby pro polovinu dosažených společných příjmů a nakonec se vypočtená daň zdvojnásobí.

Nejdůležitější **základní nezdánitelnou částí základu daně** je částka u jednotlivce **8 652 eur**, pro manžele je to částka **17 304 eur** v roce 2016. Do těchto výší příjmu platí nulová sazba daně.

Druhou velmi častou položkou snižující základ daně je nezdánitelná část základu daně za každé vyživované dítě (**Kinderfreibetrag**). V roce 2016 tato částka činí **7 248 eur**, u samoživitelů **3 624 eur**. Tato částka je určena z větší části pro potřeby péče, vzdělávání a odborné přípravy dítěte, z menší části pro zajištění základního životního minima dítěte. Jako nezaopatřené dítě je v Německu posuzováno dítě do 18 let, v případě studia do 25 let.

K dalším položkám, které snižují základ daně, patří například příspěvky do zákonného penzijního pojištění, příspěvky na zdravotní pojištění, úrazové pojištění, pojištění pro případ nezaměstnanosti a pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče.

V případě daně ze mzdy je nutné, aby zaměstnanec byl zařazen do příslušné daňové třídy. Mzdové tabulky (Lohnsteuertabellen) obsahují celkem 6 daňových tříd, kde jsou zaměstnanci začleněni podle jejich rodinné a pracovní situace. Pomocí těchto tabulek je pak zaměstnanci vypočítána daň.

3.2.4 Sazba daně, zdaňovací období a daňové přiznání

Výpočet daňové povinnosti je v Německu poměrně komplikovaný. Sazba daně se pohybuje v rozmezí **0 – 45 %** v závislosti na výši zdanitelného příjmu za rok. Zdanitelné příjmy jsou rozděleny celkem do pěti kategorií neboli daňových pásem, kdy každému daňovému pásmu je přiřazen vlastní vzorec pro výpočet daně. Jednotlivé kategorie zobrazuje následující **Tabulka 3.6**. V kapitole 4 Praktická aplikace bude názorně vypočtena daň z několika různých příjmů.

Tabulka 3.6 Jednotlivé kategorie a vzorce pro výpočet daně z příjmů fyzických osob

Kategorie	Zdanitelný příjem v eurech za rok	Vzorec pro výpočet daňové povinnosti	Sazba daně
I.	0 – 8 652	0	0 %
II.	8 653 - 13 669	$(993,62 \times y + 1\,400) \times y$	14 – 23,97 %
III.	13 670 – 53 665	$(225,40 \times z + 2\,397) \times z + 952,48$	23,97 – 42 %
IV.	53 666 – 254 446	$0,42 \times x - 8\,394,14$	42 %
V.	254 447 a více	$0,45 \times x - 16\,027,52$	45 %
$y = (\text{zdanitelný příjem} - 8\,654) / 10\,000$			
$z = (\text{zdanitelný příjem} - 13\,669) / 10\,000$			
$x = \text{zdanitelný příjem}$			

Zdroj: vlastní zpracování z údajů v německém zákoně o daních příjmů fyzických osob (EStG)

- Hodnota „y“ se vypočte jako desítitisícina zdanitelného příjmu zaokrouhleného na celá eura přesahující 8 654 euro.
- Hodnota „z“ se vypočte jako desítitisícina zdanitelného příjmu zaokrouhleného na celá eura přesahující 13 669 euro.
- Hodnota „x“ je zdanitelný příjem zaokrouhlený na celá eura.

Zdaňovacím obdobím je pro účely daně z příjmů fyzických osob vždy **kalendářní rok**.

Daňové přiznání je nutné podat do **31. května** následujícího roku. V Německu není problém si tuto lhůtu nechat prodloužit o několik měsíců, a to jednoduchou žádostí nebo i telefonicky. Zpracovává-li daňového přiznání poplatníkovi daňový poradce, lhůta podání daňového přiznání je prodloužena až do 31. prosince.

Poplatníci patřící do daňové skupiny I bez dalších příjmů (tedy svobodní, bezdětní a mající pouze jedno zaměstnání) nemají povinnost podávat daňové přiznání, protože daň (záloha na daň z příjmů) se odvádí finančnímu úřadu každý měsíc srážkou ze mzdy.

Daňové přiznání lze podat písemně i elektronicky. Vzor německého daňového přiznání je součástí **Přílohy č. 6**. (Zdroj: www.germany.cz)

3.2.5 Odvody pojistného v Německu

Celkové odvody pojistného jsou v Německu jedny z nejvyšších v Evropské unii. Zaměstnanci a zaměstnavatelé odvádí z hrubé mzdy **pojistné na důchodové pojištění, na pojištění pro případ nezaměstnanosti, na pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče a na zdravotní pojištění**. Samotní zaměstnavatelé odvádí za své zaměstnance navíc také **příspěvek na platební neschopnost**, který je od roku 2016 v Německu novinkou. Sazby jednotlivých pojištění jsou uvedeny v následující **Tabulce 3.7**.

Tabulka 3.7 Sazby pojistného v Německu

Druh pojištění	Sazby pojistného		
	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Důchodové pojištění RENTENVERSICHERUNG	9,35 %	9,35 %	18,7 %
Pojištění pro případ nezaměstnanosti ARBEITSLOSENVERSICHERUNG	1,5 %	1,5 %	3 %
Pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče PFLEGEVERSICHERUNG	1,175 %	1,175 %	2,35 %
<i>Pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče pro bezdětné osoby od 23 let (+ 0,25 % pro zamce)</i>	1,425 %	1,175 %	2,6 %
Příspěvek na platební neschopnost INSOLVENZGELDUMLAG	-	0,12 %	0,12 %
Zdravotní pojištění KRANKENVERSICHERUNG	7,3 %	7,3 %	14,6 %
Suma	19,325 % (19,575 %)	19,445 %	38,65 % (38,9 %)

Zdroj: vlastní zpracování z údajů na webu:

<http://www.lohn-info.de/sozialversicherungsbeitraege2016.html>

Následující **Tabulka 3.8** zobrazuje srovnání pojistných sazeb v České republice, na Slovensku a v Německu. Můžeme si povšimnout, že sazby pro zaměstnavatele a zaměstnance se v České republice a na Slovensku značně liší, sazby pro zaměstnavatele jsou vždy vyšší. V Německu jsou ale sazby jak pro zaměstnavatele, tak pro zaměstnance téměř shodné. Další faktem, který stojí za zmínku, jsou celkové odvody pojistného pro zaměstnance, které jsou v Německu ve srovnání s ČR a SR poměrně vysoké.

Tabulka 3.8 Srovnání pojistných sazeb v ČR, SR a v Německu

		Česká republika	Slovenská republika	Německo
Sociální pojištění	Zaměstnavatel	25 %	25,2 %	12,145 %
	Zaměstnanec	6,5 %	9,4 %	12,025 %
Zdravotní pojištění	Zaměstnavatel	9 %	10 %	7,3 %
	Zaměstnanec	4,5 %	4 %	7,3 %
Zaměstnavatelé odvádí celkem		34 %	35,2 %	19,445 %
Zaměstnanci odvádí celkem		11 %	13,4 %	19,325 %
Daň z příjmů FO		15 %	19 % a 25 %	14 % až 45 %

Zdroj: vlastní zpracování

4 PRAKTICKÁ APLIKACE

V této části diplomové práce budou zobrazeny praktické výpočty měsíční daně z příjmů fyzických osob a následně také čisté měsíční mzdy fiktivních osob v České republice, na Slovensku a v Německu. **Kapitola 4.1** obsahuje výpočty daně, čisté mzdy a také efektivní sazby daně v daných státech. Všechny kroky výpočtů budou detailně popsány vždy před samotným výpočtem. V **kapitole 4.2** nalezneme zdanění jednotlivých hrubých mezd v daných státech. Budeme vycházet vždy z násobku průměrné mzdy v daném státě platné pro rok 2016. Ze zdanění hrubých mezd bude vypočítáno efektivní zdanění příjmů a výsledky budou zaznamenány v grafu. Ve všech praktických aplikacích budeme pracovat s kurzem eura:

Kurz eura České národní banky k datu 24. 3. 2016 je

$$1 \text{ euro} = 27,0650 \text{ Kč} \doteq 27 \text{ Kč}$$

4.1 Výpočty daně, čisté mzdy a efektivní sazby daně

Tato podkapitola bude obsahovat všechny dílčí kroky ke stanovení čisté mzdy z výchozí hrubé mzdy, tedy výpočty sociálního a zdravotního pojištění, daně z příjmů, případně uplatnění daňových slev, a to z pohledu třech vybraných zemí. Posledním krokem bude vždy výpočet efektivní sazby daně. Výpočty jsou provedeny vždy v národních měnách jednotlivých států, výpočty pro Českou republiku jsou navíc provedeny i v eurech, z důvodu srovnatelnosti s ostatními zeměmi.

Efektivní sazba daně

Přestože je v České republice zavedena jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 %, skutečná (efektivní) sazba daně se mnohdy výrazně liší. Vlivem výpočtu daňové povinnosti z příjmů zvýšených o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem, tedy ze superhrubé mzdy, dále také vlivem uplatnění různých daňových úlev, daňových slev a daňového zvýhodnění je skutečná sazba daně odlišná od zákonné sazby.

Například v České republice je možné dosáhnout i nulové sazby daně, a to u hrubého příjmu do výše 10 298 Kč, protože superhrubá mzda z tohoto příjmu činí 13 800 Kč, vypočtená daň ze superhrubé mzdy činí 2070, ovšem po odečtení základní daňové slevy na poplatníka ve výši 2070 Kč, nám vychází daňová povinnost 0 Kč.

Efektivní sazba daně, anglicky Effective Tax Rate (ETR), tedy vyjadřuje skutečné daňové zatížení poplatníka po zohlednění daňových úlev (nezdanitelných částí základu daně a odčitatelných položek), daňových slev a daňového zvýhodnění. Efektivní daňová sazba je definována jako procentní podíl daňové povinnosti k hrubému příjmu. Vzorec je následující:

$$\text{ETR} = \frac{T}{Y} \times 100 [\%], \quad (4.1)$$

kde T je daňová povinnost (Tax) a Y hrubý příjem.

Efektivní daňovou sazbu je možné definovat zároveň i vztahem (2), kde je do daňové povinnosti přiřazena i platba sociálního a zdravotního pojištění zaměstnancem:

$$\text{ETR} = \frac{T + SI}{Y} \times 100 [\%], \quad (4.2)$$

kde SI je sociální a zdravotní pojištění (social insurance). Ve výpočtech budou použity obě možnosti výpočtu.

Zdroj: Jan Široký; Některé poznámky k vypovídací schopnosti pojmů „rovná daň“ a „ekologické daně“

4.1.1 Česká republika

Výpočet bude proveden u bezdětné ženy s trvalým pobytem v České republice. Její jméno je Jarmila Kučíková, pracuje jako pomocná účetní v mezinárodní společnosti a její hrubý měsíční příjem činí 18 900 Kč, v přepočtu 700 eur. Jarmila podepsala prohlášení, může si tedy uplatnit základní slevu na poplatníka.

Začínáme výpočtem pojistného, které hradí zaměstnavatel. U sociálního pojištění je to 25 % z hrubé mzdy, u zdravotního pojištění je to 9 % z hrubé mzdy. Součet hrubé mzdy a tohoto pojistného nám dává výši superhrubé mzdy, kterou dle zákona zaokrouhlujeme na 100 nahoru. Ze zaokrouhlené superhrubé mzdy vypočteme daň, jejíž sazba činí 15 %. Od vypočtené daně odečítáme základní slevu na poplatníka a výsledkem je skutečná daňová povinnost. Pro výpočet čisté mzdy je potřeba ještě vypočítat hodnoty pojistného, které si platí sám zaměstnanec. U sociálního pojištění je to 6,5 % z hrubé mzdy a u zdravotního pojištění je to 4,5 % z hrubé mzdy. Nakonec od hrubé mzdy odečteme skutečnou daňovou povinnost a pojistné hrazené zaměstnancem a výsledkem je hodnota čisté mzdy.

Tabulka 4.1 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně v České republice

	Položka	V Kč	V eurech
1.	Příjmy ze závislé činnosti (hrubá mzda)	18 900	700
2.	Sociální pojištění 25 % (zaměstnavatel)	4 725	175
3.	Zdravotní pojištění 9 % (zaměstnavatel)	1 701	63
4.	Superhrubá mzda	25 326	938
5.	SHM zaokrouhlená na 100 nahoru	25 400	940,74
6.	Sazba daně	15 %	15 %
7.	Daň	3 810	141,11
8.	Sleva na poplatníka	- 2 070	76,67
9.	Daň po slevě	1 740	64,44
10.	Sociální pojištění 6,5 % (zaměstnanec)	1 229	45,5
11.	Zdravotní pojištění 4,5 % (zaměstnanec)	851	31,5
12.	Čistá mzda	15 080	558,56
13.	Efektivní sazba daně ETR_T	9,21 %	
14.	Efektivní sazba daně ETR_{T+SI}	20,21 %	

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Slovenská republika

*Zde budeme výpočet provádět u bezdětné ženy s trvalým pobytem na Slovensku. Její jméno je Katarina Kováčová, pracuje jako administrativní pracovnice v oddělení logistiky a její hrubý měsíční příjem činí **700 euro**.*

Na Slovensku se daň nepočítá ze superhrubé mzdy ale pouze z hrubé mzdy, která se navíc ještě snižuje o pojistné zaplacené zaměstnancem. Pojistné na sociální pojištění činí 9,4 % z hrubé mzdy a pojistné na zdravotní pojištění činí 4 % z hrubé mzdy. Zvláštností na Slovensku je, že jednotlivé složky sociálního pojistného, tedy nemocenské pojištění, starobní pojištění, invalidní pojištění a pojištění v nezaměstnanosti, se musí vypočítat a zaokrouhlit na jedno desetinné číslo dolů zvlášť a až poté sečíst. Zdravotní pojistné se zaokrouhluje na dvě desetinná čísla dolů. Po odečtení pojistného od hrubé mzdy dostáváme základ daně I., od kterého odečítáme nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Výsledkem je základ daně II., ze kterého konečně vypočítáme daň se sazbou 19 %, která se zaokrouhluje na dvě

desetinná čísla směrem nahoru. Čistou mzdu získáme, když od hrubé mzdy odečteme pojistné hrazené zaměstnancem a vyčtenou daň.

Tabulka 4.2 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně na Slovensku

	Položka	V eurech
1.	Příjmy ze závislé činnosti (hrubá mzda)	700
2.	Sociální pojištění 9,4 % (zaměstnanec)	65,8
	- Nemocenské pojištění 1,4 %	9,8
	- Starobní pojištění 4 %	28
	- Invalidní pojištění 3 %	21
	- Pojištění v nezaměstnanosti 1 %	7
3.	Zdravotní pojištění 4 % (zaměstnanec)	28
4.	Základ daně I.	606,2
5.	Nezdanitelná část základu daně na poplatníka	316,94
6.	Základ daně II.	289,26
7.	Sazba daně	19 %
8.	Daň	54,96
9.	Čistá mzda	551,24
10.	Efektivní sazba daně ETR_T	7,85 %
11.	Efektivní sazba daně ETR_{T+SI}	21,25 %

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Německo

Čistou mzdu zde počítáme pro pana Otta Müllera, jehož trvalý pobyt je v Německu. Pan Otto má 22 let, nemá děti a pracuje jako IT pracovník. Jeho hrubý měsíční příjem dosahuje částky 3 000 euro. Pan Otto je také registrovaným členem katolické církve ve spolkové zemi Braniborsko.

Protože výpočet čisté mzdy v Německu je poměrně komplikovaný, v **Tabulce 4.3** je zařazen také sloupec s popisem dílčího výpočtu. Nejprve se z hrubé mzdy vypočte pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Celkové odvody pojistného činí 19,325 %. Pojistné se zaokrouhluje na dvě desetinná čísla matematicky. V případě pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče bude použita sazba daně 1,175 %, nikoli 1,425 %. Pan Otto je sice bezdětný, ovšem nedosáhl ještě věku 23 let, proto bude použita sazba 1,175 %.

Po pojistném je dalším krokem výpočet daně. Nejprve je nutné určit, do kterého daňového pásma poplatník pan Otto spadá. To zjistíme podle hodnoty roční hrubé mzdy, která nám vyšla 36 000 euro, což nám zapadá do daňového pásma III., které zahrnuje hrubou roční mzdu v rozmezí 13 670 až 53 665 euro. V daňovém pásmu III. se daňová povinnost vypočítá poměrně složitým způsobem. Používá se následující vzorec:

$$(225,40 \times z + 2\,397) \times z + 952,48, \quad (4.3)$$

kde hodnota „z“ se vypočte:

$$z = (\text{roční zdanitelný příjem} - 13\,669) / 10\,000 \quad (4.4)$$

Nejprve je nutné vypočítat hodnotu „z“. Za roční zdanitelný příjem tedy dosadíme roční hodnotu hrubé mzdy a výsledkem je $z = 2,2331$. Toto číslo pak dosadíme do vzorce pro výpočet daňové povinnosti, výsledkem je hodnota daně za celý rok. Protože počítáme měsíční čistou mzdu, vydělíme roční hodnotu daně číslem 12 a výsledkem je konečně výsledná měsíční hodnota daně z příjmů fyzických osob.

Tento obtížný způsob výpočtu daně se dá obejít. Německé úřady každoročně vydávají aktualizovanou tabulku s hodnotami ročních hrubých příjmů (Einkommensteuer Grundtabelle), ke kterým je přiřazena vypočtená daň. Výřez z obsáhlé tabulky obsahuje **Příloha č. 5**, kde nalezneme právě příjem ve výši 36 000 eur, ke kterému je ve vedlejších sloupcích vypočtena daň z příjmů fyzických osob, solidární příplatek, církevní daň a součet všech daní. Řádek je vyznačen modře.

Kromě pojistného a daně z příjmů se v čisté mzdě zohledňuje také solidární příplatek a církevní daň, která je povinná pro všechny registrované členy církve. Náš poplatník pan Otto je členem církve, má tedy povinnost odvádět také církevní daň. Tyto dvě „přirážkové“ daně se počítají nikoli z hrubé mzdy, nýbrž z vypočtené daně z příjmů. Daň z příjmů fyzických osob, solidární příplatek a církevní daň se nakonec sečtou a výsledkem je částka celkových daňových odvodů. Čistá mzda se vypočítá jako hrubá mzda snižená o celkové odvody pojistného a celkové daňové odvody.

Tabulka 4.3 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně v Německu

	Položka	Sazba nebo popis výpočtu	Výsledná částka v eurech
1.	HRUBÁ MZDA	-	3 000
2.	Důchodové pojištění	9,35 %	280,5
3.	Pojištění pro případ nezaměstnanosti	1,5 %	45
4.	Pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče	1,175 %	35,25
5.	Zdravotní pojištění	7,3 %	219
6.	Celkové odvody pojistného	19,325 %	579,75
7.	Daňové pásmo (hodnota roční hrubé mzdy)	III. (13 670 – 53 665)	36 000
8.	Hodnota „z“	$z = (36\,000 - 13\,669) / 10\,000$	2,2331
9.	Roční hodnota daně	$(225,40 \times 2,2331 + 2\,397) \times 2,2331 + 952,48$	7 429
10.	Měsíční hodnota daně	$7\,429 / 12$	619,08
11.	Solidární příplatek	5,5 % z měsíční daně	34,05
12.	Církevní daň	9 % z měsíční daně	55,72
13.	Celkové daňové odvody	10. + 11. + 12. řádek	708,85
14.	ČISTÁ MZDA	Hrubá mzda – celkové odvody pojistného – celkové daňové odvody	1 711,4
15.	Efektivní sazba daně ETR_T	23,63 %	
16.	Efektivní sazba daně ETR_{T+SI}	42,95 %	

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Zdanění jednotlivých hrubých mezd v ČR, SR a v Německu

V této podkapitole bude hlavním cílem provést porovnání **efektivního, tedy skutečného zdanění** u jednotlivých hrubých mezd mezi třemi vybranými zeměmi, a to mezi Českou republikou, Slovenskem a Německem. Prvním krokem bude samozřejmě vždy výpočet čisté mzdy a s ní související výpočet pojistného a daně. Druhým krokem bude výpočet efektivní sazby daně, a to pomocí vzorce, který zohledňuje pouze daň, tak i pomocí vzorce, který zahrnuje také pojistné zaplacené zaměstnancem. Ve všech třech variantách budeme vycházet z násobků průměrné měsíční mzdy platné pro rok 2016 v daném státě.

4.2.1 Česká republika

Pro výpočet zdanění u jednotlivých hrubých mezd v České republice vycházíme z průměrné mzdy platné pro účely sociálního a zdravotního pojištění, potažmo i pro účely zákona o daních z příjmů. Průměrná měsíční mzda pro rok 2016 tedy činí **27 006 Kč**. Abychom mohli výsledky výpočtů srovnat se Slovenskem a Německem, provedeme všechny praktické aplikace také v jejich národní měně, tedy v eurech. Částka české průměrné měsíční mzdy činí v přepočtu **1 000,22 eur**. Budeme porovnávat hrubé mzdy ve výši **40 %, 60 %, 80 %, 100 %, 150 % a 200 %** průměrné mzdy. V České republice je zaveden maximální vyměřovací základ pro výpočet sociálního pojistného, proto je v **Tabulce 4.4** přidán i sloupec s hrubou mzdou ve výši **500 %** průměrné mzdy, kde můžeme názorně vidět aplikaci maximálního vyměřovacího základu.

Tabulka 4.4 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v České republice v Kč

	40 % průměrné mzdy	60 % průměrné mzdy	80 % průměrné mzdy	100 % průměrné mzdy	150 % průměrné mzdy	200 % průměrné mzdy	500 % průměrné mzdy
Hrubá mzda	10 802	16 203	21 604	27 006	40 509	54 012	135 030
SP 25 %	2 701	4 051	5 401	6 752	10 128	13 503	0
ZP 9 %	973	1 459	1 945	2 431	3 646	4 862	12 153
SHM	14 476	21 713	28 950	36 189	54 283	72 377	147 183
SHM na 100 ↑	14 500	21 800	29 000	36 200	54 300	72 400	147 200
Daň 15 %	2 175	3 270	4 350	5 430	8 145	10 860	22 080
Daň po slevě (2070)	105	1 200	2 280	3 360	6 075	8 790	*21 900
SP 6,5 %	703	1 054	1 405	1 756	2 634	3 511	0
ZP 4,5 %	487	730	973	1 216	1 823	2 431	6 077
Čistá mzda	9 507	13 219	16 946	20 674	29 977	39 280	107 053
ETR_T	0,97 %	7,41 %	10,55 %	12,44 %	14,99 %	16,27 %	16,22 %
ETR_{T+SI}	11,99 %	18,42 %	21,56 %	23,45 %	26,00 %	27,28 %	20,72 %

Poznámka I.: hrubá mzda je zaokrouhlena na celé koruny směrem dolů

Poznámka II.: pojistné se zaokrouhluje vždy na celé koruny směrem nahoru

*Poznámka: u hrubé mzdy 135 030 Kč se aplikuje také solidární zvýšení daně, v řádku „Daň po slevě (2070)“ je k dani po odečtení slevy na poplatníka přičteno také solidární zvýšení daně ve výši 1 890 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 4.5 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v České republice v eurech

	40 % průměrné mzdy	60 % průměrné mzdy	80 % průměrné mzdy	100 % průměrné mzdy	150 % průměrné mzdy	200 % průměrné mzdy	500 % průměrné mzdy
Hrubá mzda	400,07	600,11	800,15	1 000,22	1 500,33	2 000,44	5 001,11
SP 25 %	100,04	150,04	200,04	250,07	375,11	500,11	0
ZP 9 %	36,04	54,04	72,04	90,04	135,04	180,07	450,11
SHM	536,15	804,19	1 072,22	1 340,33	2 010,48	2 680,63	5 451,22
SHM na 100 ↑	537,04	807,41	1 074,07	1 340,74	2 011,11	2 681,48	5 451,85
Daň 15 %	80,56	121,11	161,11	201,11	301,67	402,22	817,78
Daň po slevě (2070)	3,89	44,44	84,44	124,44	225	325,56	811,11
SP 6,5 %	26,04	39,04	52,04	65,04	97,56	130,04	0
ZP 4,5 %	18,04	27,04	36,04	45,04	67,52	90,04	225,07
Čistá mzda	352,11	489,59	627,63	765,70	1 110,26	1 454,81	3 964,93
ETR_T	0,97 %	7,41 %	10,55 %	12,44 %	14,99 %	16,27 %	16,22 %
ETR_{T+SI}	11,99 %	18,42 %	21,56 %	23,45 %	26,00 %	27,28 %	20,72 %

Zdroj: vlastní zpracování

Překročení maximálního vyměřovacího základu u sociálního pojistného

U výpočtů zdanění jednotlivých hrubých mezd v ČR je navíc přidán sloupec s hrubou mzdou ve výši 135 030 Kč. V tomto případě musíme u sociálního pojištění počítat s maximálním vyměřovacím základem, který v roce 2016 činí částku **1 296 288 Kč** v roční výši, v měsíční výši je to **108 024 Kč**. Poplatník přesáhne maximální vyměřovací základ v měsíci říjnu, kdy dosáhne hrubé mzdy v úhrnné výši 1 350 300 Kč za 10 měsíců. V říjnu je mu počítáno sociální pojistné z rozdílu mezi částkou maximálního vyměřovacího základu a mezi úhrnnou výši hrubé mzdy za 9 měsíců, tedy: 1 296 288 – 1 215 270, kdy výsledkem je částka 81 018 Kč, která je vyměřovacím základem pro sociální pojistné v měsíci říjnu. **Od listopadu** jsou pak odvody pojistného na sociální pojištění v nulové výši. V **Tabulce 4.4** je uvedena varianta právě v měsíci listopadu nebo prosinci.

Solidární zvýšení daně

Solidární zvýšení daně dosahuje v našem praktickém příkladu výše **1 890 Kč**. Tato částka je vypočítána jako 7 % z rozdílu mezi hodnotou hrubé mzdy a částkou 108 024 Kč, tedy: 135 030 – 108 024, kdy výsledkem je částka 27 006 Kč. Z této částky pak 7 % činí 1 890 Kč.

V **Tabulce 4.6** je blíže zobrazen výpočet čisté mzdy z hrubé mzdy ve výši 135 030 Kč ve všech třech variantách. V měsících leden až září poplatník ještě nedosáhl stropu pro výpočet sociálního pojistného, výpočet tedy probíhá klasicky. Měsíc říjen je měsícem, kdy dochází k překročení maximálního vyměřovacího základu a v měsících listopad a prosinec se pak už pojistné na sociální pojištění neodvádí. Ve všech možnostech je třeba k vypočtené dani po slevě přičíst ještě solidární zvýšení daně. V tabulce je dobře vidět, jak poplatníkovi klesá efektivní neboli skutečná sazba daně.

Tabulka 4.6 Aplikace maximální vyměřovacího základu a solidárního zvýšení daně v Kč

Položka	Leden až Září	Říjen	Listopad, Prosinec
Hrubá mzda	135 030	135 030	135 030
SP 25 %	33 758	20 255	0
ZP 9 %	12 153	12 153	12 153
SHM	180 941	167 438	147 183
SHM na 100 ↑	181 000	167 500	147 200
Daň 15 %	27 150	25 125	22 080
Daň po slevě (2070)	25 080	23 055	20 010
Solidární zvýš. daně 7 %	1 890	1 890	1 890
Výsledná daň	26 970	24 945	21 900
SP 6,5 %	8 777	5 267	0
ZP 4,5 %	6 077	6 077	6 077
Čistá mzda	93 206	98 741	107 053
Efektivní sazba daně ETR_T	19,97 %	18,47 %	16,22 %
Efektivní sazba daně ETR_{T+SI}	30,97 %	26,87 %	20,72 %

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář k efektivní sazbě daně v České republice

V **Grafu 4.1** na následující straně můžeme vidět porovnání tří daňových sazeb, a to efektivní sazby daně, která zohledňuje pouze daň (ETR_T), efektivní sazby daně, která zohledňuje daň i pojistné placené zaměstnancem (ETR_{T+SI}), a nakonec také zákonné sazby daně, která je stanovena v jednotné výši **15 %**.

ETR_T při hrubé mzdě 10 802 Kč dosahuje výše **0,97 %**. ETR_T představuje podíl skutečně odvedené daně na hrubém příjmu. Kdybychom tedy vypočítali 0,97 % z částky 10 802 Kč, dostaneme částku právě 105 Kč, což odpovídá vypočtené dani z příjmů FO.

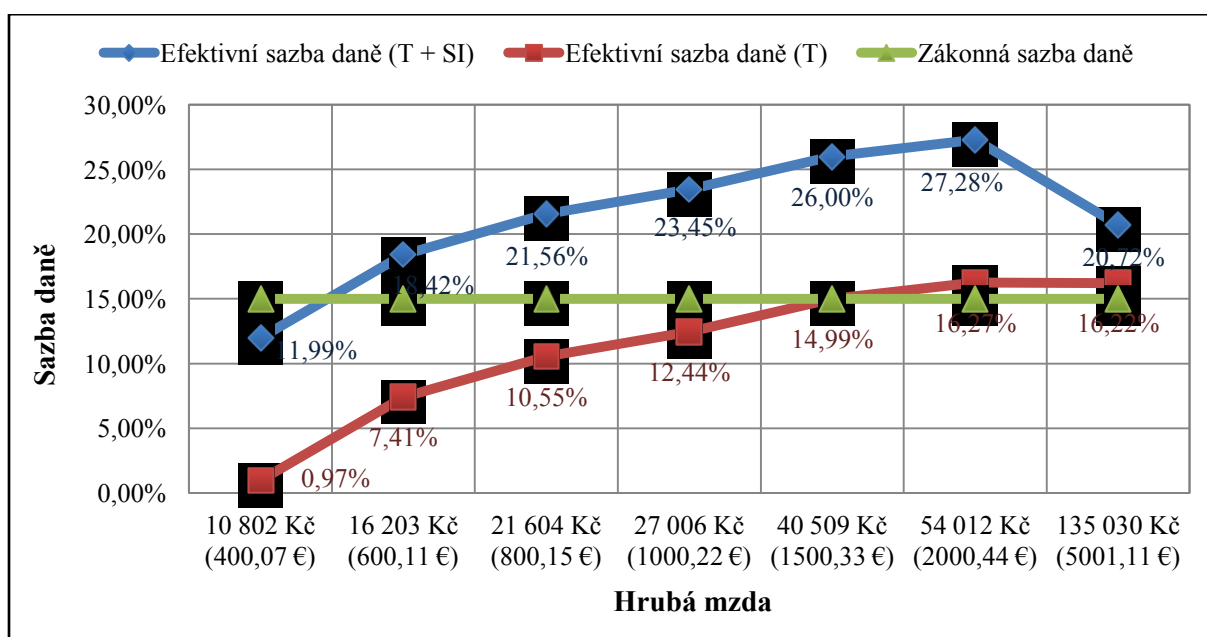

Hrubá mzda je ovšem kromě daně očištěna také o pojistné, proto používáme také ETR_{T+SI} , která zohledňuje kromě daně také pojistné na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem. ETR_{T+SI} při hrubé mzdě 10 802 Kč činí **11,99 %**. Kdybychom tedy vypočítali 11,99 % z 10 802 Kč, výsledkem je částka 1 295 Kč, která skutečně zahrnuje daň (105 Kč), sociální pojistné (703 Kč) a zdravotní pojistné (487 Kč).

Z hrubé mzdy 10 802 Kč je tedy poplatníkovi odvedeno zhruba 12 %, z toho pouze 1 % jde na daň z příjmů, zbylých 11 % směřuje na odvody pojistného. U daně z příjmů může totiž poplatník uplatnit základní daňovou slevu na poplatníka, která daňovou povinnost výrazně snižuje, což skutečně dokazuje fakt, že místo 15 % poplatník zaplatí pouze 1 % na dani. Kdežto u pojistného neexistuje v tomto případě žádné zvýhodnění, poplatník tedy uhradí zákonem stanovené procento z příjmů, tedy 6,5 % na sociálním pojistném a 4,5 % na zdravotním pojistném, v souhrnu 11 %.

Z grafu je jasně viditelné, že skutečné zdanění se od zákonné sazby daně podstatně liší. **Obě efektivní sazby daně se zvyšují se stoupajícím hrubým příjmem**, ovšem přestávají růst v momentě, kdy poplatník dosáhne maximálního vyměřovacího základu pro sociální pojistné. Poplatníkovi je pak daň odváděna z menšího základu daně (SHM) a neplatí už ani sociální pojistné ve výši 6,5 % z hrubé mzdy. Efektivní neboli skutečná sazba daně tedy klesá, čistá mzda roste. Oproti tomuto efektu působí solidární zvýšení daně, tento účinek solidárního zvýšení daně není ale natolik silný, aby překonal efekt maximálního VZ.

Graf 4.1 Komparace efektivních sazeb daně se zákonnou sazbou v České republice

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Slovenská republika

Pro výpočet zdanění u jednotlivých hrubých mezd na Slovensku vycházíme z průměrné měsíční mzdy na Slovensku, která je platná pro rok 2016 a činí **902 eur**. Opět srovnáváme hrubou mzdu ve výši **40 %, 60 %, 80 %, 100 %, 150 % a 200 %** průměrné mzdy.

Tabulka 4.7 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd na Slovensku v eurech

	*40 % průměrné mzdy	60 % průměrné mzdy	80 % průměrné mzdy	100 % průměrné mzdy	150 % průměrné mzdy	200 % průměrné mzdy
Hrubá mzda	405	541,2	721,6	902	1 353	1 804
**NP 1,4 %	5,60	7,50	10,10	12,60	18,90	25,20
SP 4 %	16,20	21,60	28,80	36,00	54,10	72,10
IP 3 %	12,10	16,20	21,60	27,00	40,50	54,10
PvN 1 %	4,00	5,40	7,20	9,00	13,50	18,00
SP 9,4 %	37,90	50,70	67,70	84,60	127,00	169,40
ZP 4 %	16,20	21,64	28,86	36,08	54,12	72,16
ZD I.	350,90	468,86	625,04	781,32	1 171,88	1 562,44
NČZD na popl.	316,94	316,94	316,94	316,94	316,94	339,02
ZD II.	33,96	151,92	308,10	464,38	854,94	1 223,42
Daň 19 %	6,46	28,87	58,54	88,24	162,44	232,45
Čistá mzda	344,44	439,99	566,50	693,08	1 009,44	1 329,99
***Mzdové náklady zamtele	547,56	731,70	975,60	1 219,50	1 829,25	2 439,01
ETR_T	1,60 %	5,33 %	8,11 %	9,78 %	12,01 %	12,89 %
ETR_{T+SI}	14,95 %	18,70 %	21,49 %	23,16 %	25,39 %	26,28 %

*Poznámka: 40 % z průměrné mzdy činí 360,8 eur, což je ale menší hodnota než minimální mzda na Slovensku pro rok 2016, která činí 405 eur, proto je v tabulce uvedeno 405 eur

**Poznámka: NP = nemocenské pojištění; SP = starobní pojištění; IP = invalidní pojištění; PvN = pojištění v nezaměstnanosti

***Poznámka: Mzdové náklady zaměstnavatele se vypočtou jako hrubá mzda $\times$ 1,352, tedy k hrubé mzdě se přičítá sociální a zdravotní pojistné hrazené zaměstnavatelem

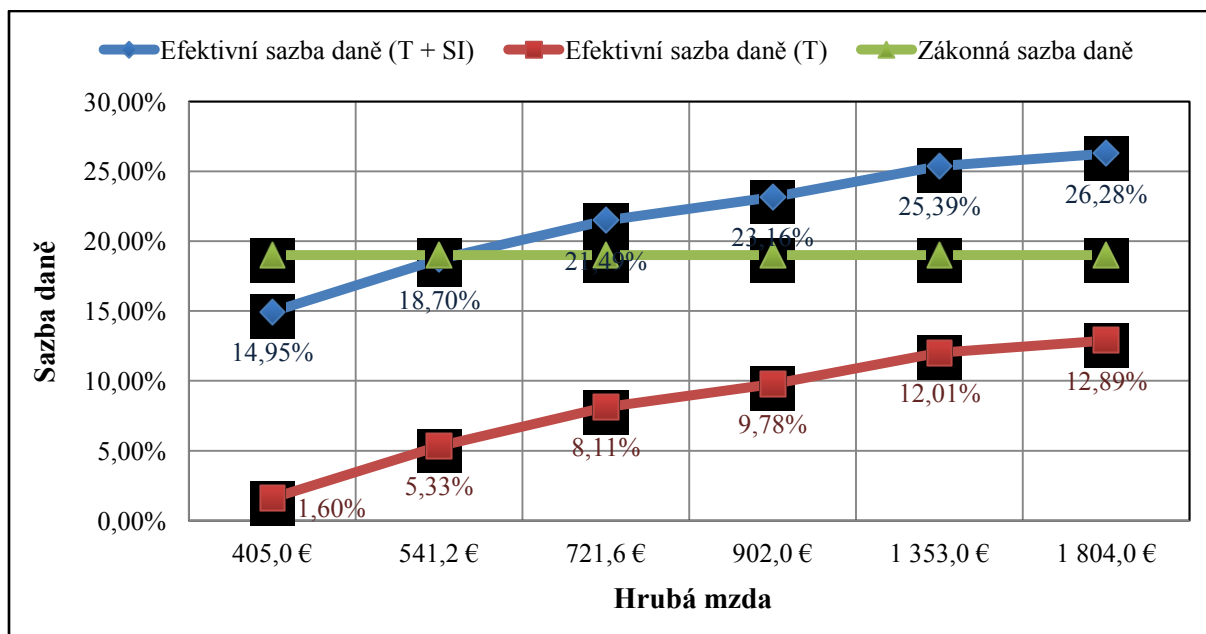
Zdroj: vlastní zpracování

Nezdanitelná část základu daně na poplatníka u hrubé mzdy 1 804 eur

V případě hrubé mzdy ve výši 1 804 eur se částka nezdanitelné části základu daně na poplatníka (NČZD na poplatníka) zvyšuje na **339,02 eur**. Od hrubé mzdy ve výši 19 809 eur v roční výši (pro nás 1 650,75 eur v měsíční výši) se NČZD na poplatníka počítá způsobem uvedeným v Tabulce 3.3, tedy: 8 755,578 – 1/4 ZD. V našem případě se částka 8 755,578 musí vydělit 12, abychom dostali měsíční NČZD. Pro jednu čtvrtinu základu daně použijeme

základ daně I., tedy 1 562,44 eur, nikoliv částku 1 804 eur. Po upravení vzorce dostáváme: 729,6315 – 390,61, kdy výsledkem je částka 339,02.

Graf 4.2 Komparace efektivních sazeb daně se zákonnou sazbou na Slovensku

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Německo

Další zemí, u které budeme počítat zdanění jednotlivých hrubých mezd, je Německo, kde vycházíme z průměrné měsíční hrubé mzdy v Německu, která v roce 2016 činí částku **3 449 eur**. Opět použijeme násobky této průměrné mzdy zaokrouhlené na celá eura dolů. Pojistné je zaokrouhlováno matematicky na dvě desetinná místa.

Maximální vyměřovací základy v Německu

Maximální vyměřovací základ pro platby pojistného na **důchodové pojištění** a na **pojištění pro případ nezaměstnanosti** činí částku **64 800 eur** v roční výši, a to pro nové spolkové země. U hrubé mzdy ve výši 6 898 eur poplatník tuto částku přesáhne v měsíci říjnu, kdy bude platit pojistné pouze z částky, která činí rozdíl mezi maximálním vyměřovacím základem a hrubou mzdou za 9 měsíců. Od listopadu pak už pojistné nebude platit vůbec. V **Tabulce 4.8** je případ pro měsíce listopad a prosinec.

Maximální vyměřovací základ pro placení pojistného na **pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče** a na **zdravotní pojištění** dosahuje částky **50 850 eur** v roční výši, a to pro všechny spolkové země Německa. Poplatník s hrubou mzdou ve výši 5 173 eur nebude platit pojistné od měsíce listopadu, v případě poplatníka s hrubou mzdou 6 898 eur je to od měsíce září. V **Tabulce 4.8** je opět počítáno s měsíci, ve kterých už pojistné poplatník neplatí.

Tabulka 4.8 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v Německu v eurech

	*40 % průměrné mzdy	60 % průměrné mzdy	80 % průměrné mzdy	100 % průměrné mzdy	150 % průměrné mzdy	200 % průměrné mzdy
Hrubá mzda	1 473	2 069	2 759	3 449	5 173	6 898
<i>Max. VZ pro DP a PPN</i>						<i>64 800</i>
**DP 9,35 %	137,73	193,45	257,97	322,48	483,68	0
PPN 1,5 %	22,10	31,04	41,39	51,74	77,60	0
<i>Max. VZ pro PPPOP a ZP</i>					<i>50 850</i>	<i>50 850</i>
PPPOP 1,175 %	17,31	24,31	32,42	40,53	0	0
ZP 7,3 %	107,53	151,04	201,41	251,78	0	0
Celkové odvody pojistného	284,67	399,84	533,19	666,53	561,28	0
Roční hrubá mzda	17 676	24 828	33 108	41 388	62 076	82 776
Daňové pásmo	III.	III.	III.	III.	IV.	IV.
Hodnota „Z“	0,4007	1,1159	1,9439	2,7719	-	-
Daň	162,43	325,66	538,64	777,38	1 473,15	2 197,65
Solidární příspěvek	8,93	17,91	29,63	42,76	81,02	120,87
Celkové daňové odvody	171,36	343,57	568,27	820,14	1 554,17	2 318,52
Čistá mzda	1 016,97	1 325,59	1 657,54	1 962,33	3 057,55	4 579,48
Mzdové ná zamtele	1 759,42	2 471,32	3 295,49	4 119,66	5 740,48	6 906,28
ETR_T	11,03 %	15,74 %	19,52 %	22,54 %	28,48 %	31,86 %
****ETR_{T+SP}	11,63 %	16,61 %	20,60 %	23,78 %	30,04 %	33,62 %
ETR_{T+SI}	30,96 %	35,93 %	39,92 %	43,10 %	40,89 %	33,61 %

*Poznámka: 40 % z průměrné mzdy činí 1 379,6 eur, což je ale menší hodnota než minimální mzda v Německu pro rok 2016, která činí 1 473 eur, proto je v tabulce uvedeno 1 473 eur

**Poznámka: DP = důchodové pojištění; PPN = pojištění pro případ nezaměstnanosti; PPPOP = pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče; ZP = zdravotní pojištění

***Poznámka: Mzdové náklady zaměstnavatele se vypočtou jako hrubá mzda × 1,19445, tedy k hrubé mzdě se přičítá pojistné hrazené zaměstnavatelem

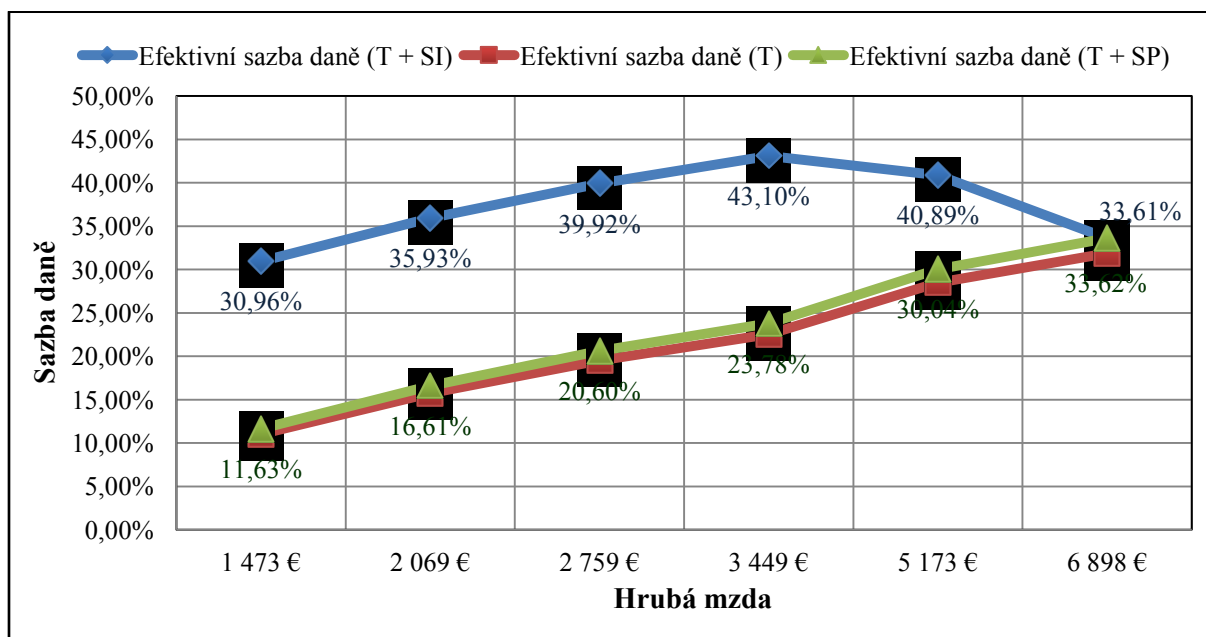
****Poznámka: pro Německo je stanovena speciální efektivní sazba daně, která zahrnuje kromě daně z příjmů také solidární příspěvek, tedy ETR_{T+SP}

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář k efektivním sazbám daně v Německu

V **Grafu 4.3** je zobrazeno porovnání tří efektivních sazeb daně. Křivky efektivní sazby daně, která obsahuje pouze daň (ETR_T), a efektivní sazby daně, která zahrnuje daň i solidární příplatek (ETR_{T+SP}), jsou téměř totožné. S rostoucím příjmem ETR_{T+SP} stoupá jen o něco málo rychleji. Do efektivní sazby daně (ETR_{T+SI}) je zahrnuta jak daň, solidární příplatek, tak i pojistné placené zaměstnancem a vývoj této křivky se od předešlých dvou podstatně liší. Zaměstnanci na pojistném odvádí v Německu 19,325 % ze mzdy, ETR_{T+SI} je tedy mnohem vyšší než křivky, které obsahují pouze daň (ETR_T a ETR_{T+SP}). Zlom nastává při hrubé mzdě ve výši 5 173 eur, kdy poplatník dosáhne maximálního VZ pro pojistné na PPOP a ZP. Při hrubé mzdě ve výši 6 898 eur pak poplatník k tomu dosáhne i maximálního VZ pro pojistné na DP a PPN. Můžeme zde vidět, jak křivka ETR_{T+SI} klesá a dostává se téměř na úroveň křivek, které obsahují pouze daň. Obecně se ale dá říci, že efektivní, tedy skutečné zdanění, v Německu se zvyšujícím se příjmem roste.

Graf 4.3 Komparace efektivních sazeb daně v Německu

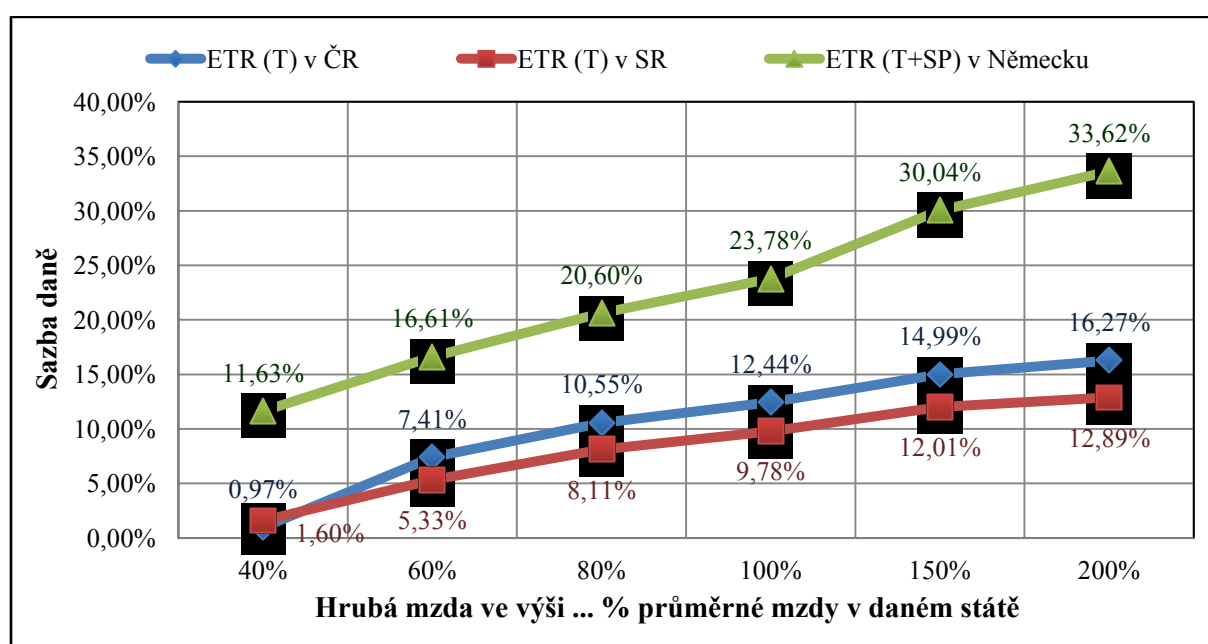
Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4 Srovnání zdanění příjmů v ČR, SR a Německu

Poslední část praktické aplikace bude věnována porovnání efektivního, tedy skutečného, zdanění v České republice, na Slovensku a v Německu. Údaje v následujících grafech jsou

získány z výpočtů v podkapitolách 4.2.1-3. První **Graf 4.4** nám ukazuje efektivní sazby daně (ETR_T) v závislosti na výši hrubých mezd v jednotlivých státech. ETR_T vypovídá o tom, jakou část ze svého příjmu skutečně poplatníci zaplatí na dani z příjmů. Zákonná sazba daně z příjmů v České republice je 15 %, na Slovensku 19 % (od určitého příjmu 25 %, ale v našich výpočtech používáme pouze 19 %) a v Německu se pohybuje od 0 % až do 45 %. Jak ale graf znázorňuje, skutečné zdanění se od zákonných sazeb liší. Z grafu je jasné vidět, že ve všech třech státech ETR_T se zvyšujícím se příjmem roste. V Německu je oproti Česku a Slovensku skutečné zdanění mezd podstatně vyšší, vždy minimálně o 10 procentních bodů.

Graf 4.4 Komparace efektivní sazby daně (ETR_T) v ČR, SR a Německu

Poznámka: pro Německo byla vybrána efektivní sazba daně, která zahrnuje daň z příjmů i solidární příplatek (ETR_{T+SP}), protože i solidární příplatek je povinně odváděnou daní
Zdroj: vlastní zpracování

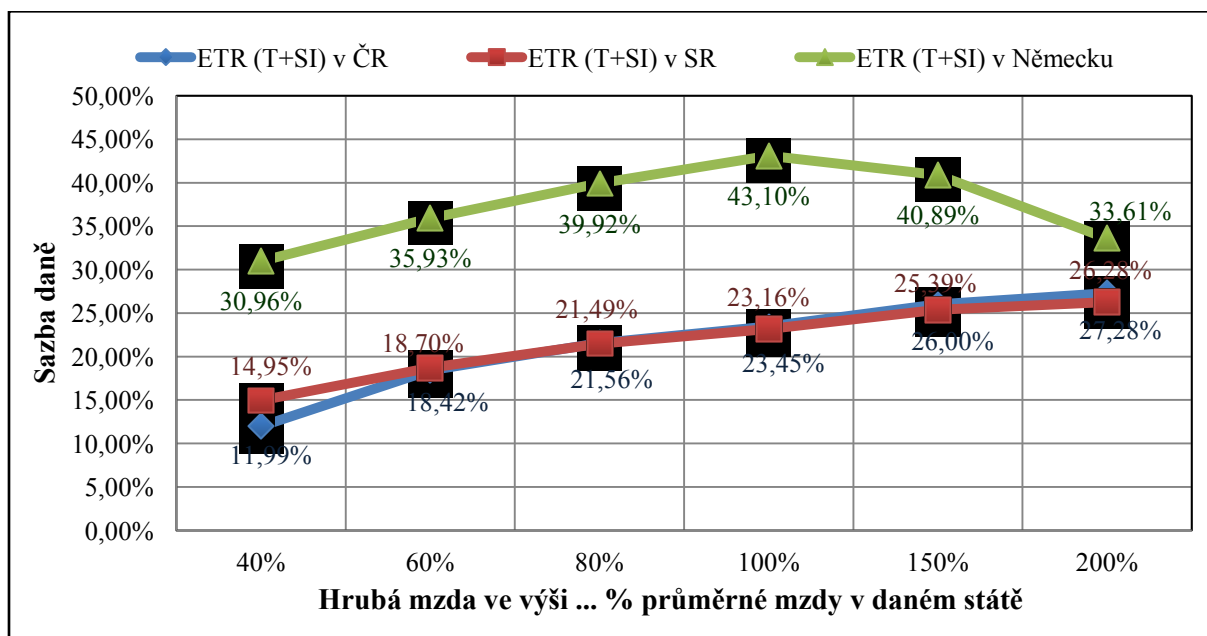
V druhém **Grafu 4.5** můžeme vidět srovnání efektivních sazeb daně, které zohledňují jak daňové odvody, tak odvody pojistného. Výsledná procenta nám tedy ukazují, jaké procento poplatníci odvádí státu ze své hrubé mzdy, a to na daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění.

Zajímavostí je, že v ČR je ETR_T vyšší než na Slovensku, a to i přesto, že na Slovensku je zákonná sazba daně 19 %, v ČR je to 15 %. Důvodem je rozdílný způsob výpočtu daňové povinnosti. V Česku se daň počítá ze zvýšeného základu daně o pojistné hrazené zaměstnavatelem, na Slovensku se daň naopak počítá ze sníženého daňového základu o sociální pojistné hrazené zaměstnancem. Celkové zdanění (ETR_{T+SI}) je v ČR a na Slovensku ovšem téměř totožné, a to proto, že na Slovensku jsou vyšší odvody pojistného pro

zaměstnance (13,4 %) oproti ČR (11 %). Celková efektivní sazba daně se v Česku a na Slovensku pohybuje zhruba od 11 % do 27 %.

V Německu je výpočet daně z příjmů velice obtížný, v Grafu 4.4 vidíme, že skutečná daňová povinnost se pohybuje přibližně v rozmezí 11 % až 33 %. Celková efektivní sazba je ovšem ještě vyšší, protože zahrnuje také platby pojistného. Zaměstnanci v Německu odvádí ze svých mezd 19,325 %, což je oproti Česku a Slovensku podstatně větší číslo. Proto i celková efektivní sazba dosahuje vysokých hodnot, pohybuje se zhruba od 30 % do 43 %, od výše příjmů, kdy je uplatňován maximální vyměřovací základ pro pojistné, ETR_{T+SI} zase klesá.

Graf 4.5 Komparace efektivní sazby daně (ETR_{T+SI}) v ČR, SR a Německu

Zdroj: vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

Na podobu daňového systému má velký vliv historický, politický a hospodářský vývoj. Záleží také na povaze obyvatelstva daného státu, zda upřednostňují výraznější roli státu, tedy vyšší míru poskytování veřejných statků a větší sociální spravedlnost, v takovém případě jsou občané také ochotni akceptovat vyšší zdanění. V této diplomové práci bylo zkoumáno zdaňování příjmů fyzických osob v České republice, na Slovensku a v Německu. Nejprve byl teoreticky popsán daňový systém každé jednotlivé země s bližším zaměřením na daň z příjmů fyzických osob. Následně byly teoretické poznatky využity v praktických příkladech. Nakonec byla porovnána výše zdanění mezi třemi zvolenými státy, tedy mezi Českou republikou, Slovenskem a Německem.

V kapitolách 2 a 3 byly charakterizovány daňové soustavy jednotlivých států. Diplomová práce je nejvíce soustředěna na oblast daně z příjmů fyzických osob. Poplatníci daně z příjmů mohou být buď daňovými rezidenty, kdy jsou povinni platit daň z příjmů plynoucích ze země, kde mají trvalé bydliště, ale i z příjmů plynoucích ze zdrojů v zahraničí. Poplatníci mohou být také daňovými nerezidenty, což znamená, že odvádí daň pouze z příjmů plynoucích ze státu, kde mají trvalý pobyt. Základ daně z příjmů fyzických osob se ve všech třech státech dělí na několik dílčích základů daně, které jsou ve své podstatě téměř shodné. Nejčastějšími skupinami zdanitelných příjmů jsou příjmy ze zaměstnání a příjmy z podnikání, ze kterých plyne největší množství financí do státních rozpočtů. Dalšími druhy zdanitelných příjmů jsou kapitálové příjmy, příjmy z nájmu a ostatní příjmy.

Největší rozdíly byly zaznamenány ve výši daňové sazby. V České republice je stanovena lineární daňová sazba ve výši 15 %, na Slovensku je daňová sazba progresivní ve výši 19 % a 25 % v závislosti na výši poplatníkovy příjmu. V Německu je daňová sazba také progresivní, pohybuje se v rozmezí 0 % až 45 % také v závislosti na výši příjmu.

Praktická část diplomové práce byla věnována výpočtům čistých mezd v jednotlivých státech. V České republice se daňová povinnost počítá ze zvýšeného základu daně o pojistné placené zaměstnavatelem, tedy ze superhrubé mzdy. Na Slovensku je to naopak, zdanitelný příjem se snižuje o pojistné placené zaměstnancem. Přestože je tedy na Slovensku vyšší zákonná sazba daně, v Česku vychází vypočtená daň vyšší. Je to názorně vidět ve výpočtech čisté mzdy v podkapitole 4.1.1 a 4.1.2, kdy při stejné hrubé mzdě 700 euro v České republice vychází daň 64,44 euro, kdežto na Slovensku 54,96 euro. Pojistné placené zaměstnanci tento

nepoměr ale zase srovná, protože v České republice činí celkové odvody pojistného 11 %, na Slovensku je to o něco více, 13,4 %. Čistá mzda z výchozí hrubé mzdy 700 euro činí v ČR 558,56 euro, na Slovensku je to 551,24 euro, Závěrem lze říci, že i když je na Slovensku daňová sazba i sazba pojistné vyšší než v ČR, čistá mzda je na Slovensku jen o velmi málo nižší než v ČR, rozdíl činí pouze 7,32 euro.

V Německu se mzdy pohybují na daleko vyšší úrovni, proto je poměrně obtížné provést srovnání s Českou republikou a Slovenskem. Výpočet daňové povinnosti je v Německu velice komplikovaný, příjmy jsou rozděleny do pěti kategorií a v každé kategorii se daň počítá pomocí jiného vzorce. Zvláštností v Německu jsou dvě tzv. přírážkové daně, jedná se o solidární příspěvek a církevní daň, jejichž vyměřovacím základem je vypočtená daň, nikoliv zdanitelný příjem.

Ve všech třech zemích funguje určitá forma solidárního zvýšení daně. V České republice solidární zvýšení daně tvoří 7 % od příjmu 1 296 288 Kč. Na Slovensku je zavedena tzv. milionářská daň, kterou se označuje proces postupného snižování nezdánitelné části základu daně na poplatníka. V Německu tento solidární postup představují daňové kategorie, například V. daňové kategorii poplatníci s hrubou roční mzdou 254 447 eur a více jsou zdaňováni vysokou 45 % sazbou daně.

V praktické části práce jsou také vypočítány efektivní sazby daně. Vypočítané procento znamená, jakou část své mzdy poplatník ve skutečnosti státu odvede. Ve výpočtech a následně i ve vytvořených grafech lze vidět, že skutečné zdanění se od zákonné sazby mnohdy velmi liší. Je to z důvodu výpočtu daně z různě upravených základů daně a uplatňování nezdánitelných částí základu daně, odčitatelných položek, případně také daňových slev a daňového zvýhodnění. Lze tedy vyvodit závěr, že výši zdanění nelze posuzovat pouze podle zákonné sazby daně, ale je třeba přihlídnout k ostatním faktorům výpočtu daně. Obecně lze říci, že s rostoucím příjmem se fixní položky snižující základ daně nebo daň stávají méně významnými a zmenšuje se jejich vliv na snížení daně. Efektivní sazba tedy se zvyšujícím se příjmem roste.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy

- [1] BABČÁK, Vladimír. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: Epos, 2010. ISBN 978-80-8057-851-0.
- [2] MACHÁČEK, Ivan. *Daň z příjmů fyzických osob 2010: Praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. Praha: C. H. Beck pro praxi, 2010. ISBN 978-80-7400-188-8.
- [3] MEDVEĎ, Jozef a kol. *Daňová teória a daňový systém*. Bratislava: Sprint dva, 2009. 288 s. ISBN 978-80-8939-309-1.
- [4] NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7478-626-6.
- [5] PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2015*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 1056 s. ISBN 978-80-7263-943-4.
- [6] PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně*. Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2015. ISBN 978-80-7418-243-3.
- [7] SCHELLEKENS, Marnix. *European Tax Handbook 2015*. Amsterdam: IBFD Publications BV, 2015. 1044 s. ISBN 978-90-8722-313-7.
- [8] SOJKA, Vlastimil. *Mezinárodní zdanění příjmů: Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-035-6.
- [9] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde Praha, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.
- [10] ŠIROKÝ, Jan. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 128 s. ISBN 978-80-7478-785-0.
- [11] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: Vox, 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

- [12] ZAJÍČKOVÁ, Miroslava, Radim BOHÁČ a Igor VEČEŘ. *Základ daně z příjmů a DPH ve vybraných státech EU z pohledu daňové harmonizace*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-21-2.

Právní předpisy

- [13] Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů: Zákon o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
- [14] Zákon č. 595 ze dne 4. prosince 2003 o dani z príjmov: Zákon o dani z príjmov. In: *Sbírka zákonů Slovenské republiky*. 2003. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>
- [15] Zákon ze dne 8. října 2009 o dani z příjmů fyzických osob: Einkommensteuergesetz (Zákon o dani z příjmů fyzických osob), BGBl. I S. 3366. 2009. Dostupné z: <http://www.gesetze-im-internet.de/estg>
- [16] Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád: Daňový řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 4038. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>
- [17] Zákon č. 151 ze dne 17. června 1997 o oceňování majetku a o změně některých zákonů: Zákon o oceňování majetku. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 2868. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-151>

Internetové zdroje

- [18] *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/>
- [19] *Ústredný portál verejných služieb ľuďom* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.slovensko.sk/>
- [20] *iPodnikatel.cz portál pro začínající podnikatele* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/>

- [21] *Jak podnikat, pár slov pro podnikatele a ostatní OSVČ* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.jakpodnikat.cz/>
- [22] *Finance.sk* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.finance.sk/>
- [23] *Měšec.cz - váš průvodce finančním světem* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/>
- [24] *FinExpert.cz* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/>
- [25] *Germany.cz - Die Tschechiesche & Slowakische Community* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.germany.cz/>
- [26] *Bundesministerium der Finanzen* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.bundesfinanzministerium.de/>
- [27] *Lohn-Info* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.lohn-info.de/index.html>
- [28] *Finanztip - Das gemeinnützige Online-Verbrauchermagazin* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.finanztip.de/>
- [29] *Finančné centrum O peniazoch* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://openiazoch.zoznam.sk/>
- [30] *Daňari online - portál daňových poradců a profesionálů* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/>
- [31] *Výpočet* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.vypocet.cz/cista-mzda>
- [32] *Kindergeld* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.kindergeld.org/>

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
DP	důchodové pojištění
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DZD	dílčí základ daně
ETR	effective tax rate (efektivní sazba daně)
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
ID	invalidní důchod
k. s.	komanditní společnosti
NČZD	nezdanitelná část základu daně
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PO	právnícká osoba
PPN	pojištění pro případ nezaměstnanosti
PPPOP	pojištění pro případ potřeby ošetrovatelské péče
SHM	superhrubá mzda
SP	sociální pojištění
SR	Slovenská republika
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SVČ	samostatná výdělečná činnost
SZČO	samostatně zárobkovo činná osoba
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
VZ	vyměřovací základ
zamec	zaměstnanec
zamtel	zaměstnavatel
ZD	základ daně
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ŽM	životní minimum
ZP	zdravotní pojištění

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2.1 Členění příjmů a výdajů pro potřeby zjištění základu daně

Tabulka 2.2 Přehled NČZD, odčitatelných položek a slev na dani pro rok 2016

Tabulka 3.1 Podíl minimální mzdy na průměrné mzdě v ČR, SR a v Německu v 2016

Tabulka 3.2 Nezdanitelné části základu daně v ČR a na Slovensku

Tabulka 3.3 Výpočet NČZD na poplatníka podle výše ZD v eurech

Tabulka 3.4 Stanovení NČZD na manžela/manželku v eurech

Tabulka 3.5 Příklad na výpočet daně právnické osoby v Německu

Tabulka 3.6 Jednotlivé kategorie a vzorce pro výpočet daně z příjmů fyzických osob

Tabulka 3.7 Sazby pojistného v Německu

Tabulka 3.8 Srovnání pojistných sazeb v ČR, SR a v Německu

Tabulka 4.1 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně v České republice

Tabulka 4.2 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně na Slovensku

Tabulka 4.3 Výpočet daně, čisté měsíční mzdy a efektivní sazby daně v Německu

Tabulka 4.4 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v České republice v Kč

Tabulka 4.5 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v České republice v eurech

Tabulka 4.6 Aplikace maximální vyměřovacího základu a solidárního zvýšení daně v Kč

Tabulka 4.7 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd na Slovensku v eurech

Tabulka 4.8 Zdanění u jednotlivých hrubých mezd v Německu v eurech

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 2.1 Rozdělení přímých daní

Schéma 2.2 Rozdělení nepřímých daní

Schéma 2.3 Dílčí základy daně

Schéma 2.4 Zdanění příjmů z majetku

Schéma 2.5 Celý proces výpočtu daně z příjmů fyzických osob v České republice

Schéma 3.1 Daňová soustava Slovenské republiky

Schéma 3.2 Postup určení zdanitelných příjmů

Schéma 3.3 Úrovně výběru daní v Německu

Schéma 3.4 Daňová soustava Německa

SEZNAM GRAFŮ

Graf 4.1 Komparace efektivních sazeb daně se zákonnou sazbou v České republice

Graf 4.2 Komparace efektivních sazeb daně se zákonnou sazbou na Slovensku

Graf 4.3 Komparace efektivních sazeb daně v Německu

Graf 4.4 Komparace efektivní sazby daně (ETR_T) v ČR, SR a Německu

Graf 4.5 Komparace efektivní sazby daně (ETR_{T+SI}) v ČR, SR a Německu

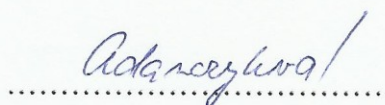

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. dubna 2016

Nikola Adamczyková

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Příloha č. 2 – Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (Česká republika)

Příloha č. 3 – Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob pro poplatníka, který má příjmy jen ze závislé činnosti – typ A (Slovensko)

Příloha č. 4 – Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob pro poplatníka, který má příjmy podle § 5 až 8 podle slovenského zákona o dani z příjmů – typ B (Slovensko)

Příloha č. 5 – Základní tabulka daně z příjmů fyzických osob (Německo)

Příloha č. 6 – Zjednodušené daňové přiznání pro zaměstnance (Německo)